

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Canon III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

C A N O N I I I

Ex Concilio Lateranensi.

Quoniam in quibusdam locis Fundatores Ecclesiarum, aut Hæredes eorum, potestate, in qua eos Ecclesia usque huc sustinuit, abutuntur, & cum una Ecclesia unius esse debeat Rectoris, pro sua defensione, plurimos repræsentant: Præsenti Decreto statuimus, ut si fortè in plures partes Fundatorum se vota dividerint, ille præficiatur Ecclesiæ, qui majoribus juvatur meritis, & plurimorum eligitur, & approbatur assensu; Si autem hoc finè scandalo esse nequiverit, ordinet Antistes Ecclesiam, sicut meliùs eam secundùm Deum viderit ordinandam, & id ipsum, etiam faciat, si de Jurepatronatus quæstio emerferit inter aliquos, & cui competat infra quatuor menses, non fuerit diffinitum,

C O M M E N T A R I U M.

EX hoc Canone sequentes deduco Conclusiones.

Primæ: JUREPATRONATUS COMPETIT PATRONO EX GRATIA, ET TOLERANTIA ECCLESIAE.

Secunda: PRÆSENTATUS A MAJORI PARTE PATRONORUM SI SIT IDONEUS EST INSTITUENDUS, ET PRÆFERENDUS PRÆSENTATO A MINORI PARTE.

Tertia: ORTA LITE INTER PATRONOS SUPER JUREPATRONATUS, SI HÆC NON FUERIT DEFINITA INFRA QUATUOR MENSES, COLLATIO ECCLESIAE PATRONATE LIBERE DEVOLVITUR AD EPISCOPUM.

Quas Conclusiones probant Innocent., Abb., Anania, Butrius, Berous num. 23. §. Plus placet, & num. 34., Gonzal., & Fagnan. hic Calderin. de Jurepat. cons. 11. Zacchias de Benefic., & Pens. cap. 12. num. 35. Lambertin. de Jurepat. lib. 2. par. 3. quest. 4. art. 1. 4. 6., & alii apud Vivian. par. 2. lib. 12. cap. 8., Garz. de Benef. par. 9. cap. 2. num. 257., Rota decis. 3. num. 34. coram Otthobon., & decis. 175. num. 15., & decis. 84. num. 1. coram Priolo, & decis. 294. num. 1. coram Pamphil., & in Valentina Beneficii 16. Januarii 1704. §. Quamvis, & in Mediolanen. Beneficii 2. Julii 1708. §. Dic itaque coram R. P. D. Lancetta, & in Comen. Parochialis super institutione 23. Junii 1710. §. Constat, & in Comen. Archipresbyteratus 17. Junii 1715. §. Motique, & 2. Junii 1716. §. Et jure, coram R. P. D. Falconerio, & in Lucana Cappellania 2. Martii 1716. §. Siquidem, coram R. P. D. Crispo.

Laici fundando, construendo, ac dotando Ecclesias, de jure antiquo nullum jus acquirerebant in illis, sed Ecclesiæ ab eis fundatæ, constructæ, & dotatæ spectabant ad liberam ordinationem Episcoporum; juxta Text. in cap. Noverint 10. quest. 1. ibi-- Noverint Conditores Basilicarum, in rebus, quas eiisdem Ecclesiis conferunt, nullam se potestatem habere, sed juxta Canonum Instituta, sicut Ecclesiam, ita & dotem ejus ad ordinationem Episcopi pertinere-- sed frigescente charitate, cum Ecclesiæ non amplius construerentur, ac indotatæ remanerent, Sedes Apostolica ad alliciendos Christifideles ad construendas, & do-

& dotandas Ecclesias, eis concessit gratiam, & privilegium Jurispatronatus, ut patet ex quinque prioribus Canonibus in *Prima Parte* relatis. Agnovit Concilium Lateranense, quod nonnulli Patroni abutebantur hujusmodi gratia, & privilegio, eo quia plures Rectores presentabant ad unam Ecclesiam; ac eo quia litigantibus inter se super Juspatronatus provisio Ecclesie differebatur. proinde disposuit hic, quod inter plures presentatos à Patronis, ille instituitur ab Episcopo, qui pluribus juvatur meritis, & qui majorem partem vocum habet; & quidem optima ratione, quia habens majorem partem vocum, dicitur habere pinguius jus ad effectum praelationis in Beneficio, dum major pars suffocat, & absorbet minorem, *Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 1. quest. 3. art. 8. num. 1. versic. sed quod ejus fructus, & lib. 1. par. 2. quest. 1. art. 24. num. 8. versic. dum dicit, & lib. 2. par. 3. quest. 5. art. 16. num. 3. versic. Et ideo, Rota in Aprutina Parochialis 15. Januarii 1703. S. Non obstante coram Eminentiss. Priolo*; Ac insuper disposuit, quod Episcopus liberè provideret Ecclesiam, si lis inter Patronos Laicos super jure presentandi intra quatuor menses non fuerit terminata, nè esset in libertate Patronorum, ob eorum particulares passiones, differre provisiones Ecclesiarum in tam grave earumdem præjudicium, quod oritur ex diutina vacatione.

Quoad tertiam Conclusionem agemus infra in *Can. XXII. XXIII. & XXIV.* Quoad verò primam, & secundam sequentes differuntur Casus.

ARGUMENTUM.

Juspatronatus an competat Patrono ex gratia, & tolerantia Ecclesie, quoad omnes suos effectus?

SUMMARIUM.

- 1 Juspatronatus, quoad effectus honoris, oneris defendendi Ecclesiam, & juris alimentorum non competit Patrono ex gratia, secus quoad effectum juris presentandi? Et num. 2.

CASUS I.

Queritur, An Juspatronatus competat Patrono ex gratia, & tolerantia Ecclesie, quoad omnes suos effectus?

- 1 Respondeo, quod Juspatronatus, quoad effectus honoris, oneris defendendi Ecclesiam, & juris alimentorum non competit Patrono ex gratia, sed de jure communi; quia omnes Christi-fideles sive Reges, sive Principes sint, sive Personæ privatae, etiamsi non sint Patroni, tenentur defendere Ecclesiam, ac ejus libertatem, immunitatem, & bona protegere, ad *Text. in cap. Principis, & cap. Rex 23. q. 5. cap. non liceat 12. q. 2. cap. si quis de rebus Eccles. non alienan. Abb. in cap. de hoc n. 10. de simon. Archid. & Gemin. in cap. lectis decis. 63. Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 1. q. 11. art. 2. n. 3. & 4. Rota dec. 436. n. 15. coram Pania.* Et unusquisque fidelis in casu inopiæ potest petere alimenta ab Ecclesia de eis, quæ supersunt, dum

Rectores Ecclesiarum, & Beneficiorum, redditus superfluos, & superextantes propriae sustentationi erogare tenentur Pauperibus in eleemosynam, juxta auctoritates relatas à Sacra Rota in *Salernitana Alimentorum 12. Januarii 1712. coram Eminentiss. Scotto* superius impress. *Par. I. Can. III. Cas. III. num. 18.* Ac Ecclesia cui-cumque Fidelium præstare debet honorem, licet majorem præstare teneatur Patrono, ut dixi *Par. I. Can. I. & II.*, & ita in specie tenet *Berous* hic num. 7.

Quoad effectum verò juris presentandi Patrono competit Juspatronatus ex gratia; Tum quia hujusmodi jus est spirituale, aut spiritualitati annexum, cujus est incapax Patronus Laicus; Tum etiam, quia juxta *Text. in cap. Noverint 10. q. 1.* superius relat. in *Commentario*, de jure communi collatio, & ordinatio Ecclesie alicujus Dioecesis liberè spectat ad Ordinarium; cum autem ratione Jurispatronatus Ordinarius non possit liberè provide-re de Ecclesiis Patronatis, sed solum ad presentationem Patroni, ut firmavi *Par. I. Can. V.* sequitur, quod jus presentandi competit Patrono ex gratia, & tolerantia Ecclesie, ut sic alliciantur Christifideles ad fundandas, dotandas, & construendas Ecclesias: sed hodie cum concessio juris presentandi sit redacta in corpore juris, scilicet in dicto cap. *Decernimus*, de quo d. *Canon. V.* non dicitur amplius gratia, sed jus commune. Ita *Bero. ubi supra, Geminian. cons. 50. Ancharan. cons. 113. Abb. cons.*

conf. 59. Fagnan. hic Archidiacon. in Can. Hortatur dist. 71. ibique Bellamer. num. 5.

ARGUMENTUM.

Ad effectum prælationis præsentati à majori parte Patronorum, an major pars desumatur respectu singularum partium, aut respectu omnium?

SUMMARIUM.

- 1 Major pars Patronorum desumitur respectu singularum partium, si juspatronatus competat pluribus uti singulis; si verò competat pluribus uti universis, major pars desumitur respectu omnium. Et num. 2.
- 3 Major pars desumitur respectu vocum, & non respectu Personarum.
- 4 Major pars desumitur respectu omnium de Universitate vocatorum, & intervenientium, non verò vocatorum, & non intervenientium.

CASUS II.

Competit Juspatronatus Ecclesiæ A. quatuor Personis, quarum duæ præsentarunt Titium, una Sempronium, & alia Cajum. Quæritur, an Titius in hoc casu dicatur præsentatus à majori parte Patronorum.

1 Respondeo ad effectum cognoscendi, quando quis dicatur præsentatus à majori parte Patronorum, distinguendum est inter Juspatronatus competens pluribus Patronis uti singulis, & inter Juspatronatus competens Collegio, Universitati, aut pluribus Patronis uti universis. Si Juspatronatus competit pluribus uti singulis, tunc major pars desumitur respectu singularum, & minorum partium. Et sic in isto casu, in quo Juspatronatus Ecclesiæ A. competit quatuor Personis uti singulis, Titius dicitur præsentatus à majori parte; quia duæ voces, quas habet Titius, sunt major pars respectu vocis, quam habet Sempronius, & respectu vocis, quam habet Cajus, licet non sint major pars respectu harum duarum vocum simul sumptarum.

2 Si verò Juspatronatus competit pluribus uti universis, tunc major pars desumitur respectu omnium, & non singularum partium. Et sic, ex. gr. si Juspatronatus

Pars II.

competeret centum personis uti universis, quarum quinquaginta præsentarent Petrum, triginta Paulum, & viginti Antonium; Petrus non diceretur præsentatus à majori parte; Quia licet quinquaginta sint major pars respectu triginta, & respectu viginti singulariter sumptarum, tamen non sunt major pars respectu omnium. *Fagnan. hic num. 13.*, & ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Pennen. juris præsentandi 12. Novembris 1689.* ubi sequuta vacatione Præposituræ Homines Communitatis Pennen. ad præsentationem convenerunt in numero 275. ex quibus 109. uni, 104. alteri, 50. alteri, 11. alteri, & unus alteri suffragati fuerunt. Instante Communitate Sacerdotem Pompilium, in quem 109. vota cessere, ab Episcopo institui tamquam præsentatum à majori parte, habita comparatione minorum, Episcopus ipsi institutionem denegavit; Habito proinde recursum ad Sacram Congregationem, & proposito dubio: *An Sacerdos Pompilius dici debeat præsentatus à majori parte, ita ut instituendus sit?* Responsum fuit *negativè*, quia præsentatus ad Beneficium à Communitate, vel Collegio debet esse præsentatus à majori parte respectu totius, non autem respectu minoris numeri.

3 Insuper major pars desumitur respectu vocum, & non respectu personarum; fieri namque potest, quòd Juspatronatus pro duabus vocibus competat duabus personis, & pro una voce tribus personis; & tamen præsentatus à tribus personis habentibus unam vocem, non dicitur præsentatus à majori parte Patronorum, respectu præsentati à duabus personis habentibus duas voces; Ita *Berous hic n. 105. & n. 24. Abb. hic n. 13. Butrius n. 11. Gonzal. hic.*

4 Ac etiam major pars desumitur respectu omnium de Universitate vocatorum, & intervenientium intrà terminum juris ad actum præsentationis, & persistentium in loco præsentationis, non verò respectu etiam eorum vocatorum, & non intervenientium, aut intervenientium, sed non persistentium in loco præsentationis; quia isti faciunt se alieni ab actu præsentationis, nec computantur in numero intervenientium, & per voluntarium eorum discessum

P

cessum integra potestas presentandi consolidata remanet in Patronis persistentibus in loco presentationis. Unde si ex eis de Universitate vocatis ad presentationem interveniant intra terminum juris solum duæ partes, presentatus à majori parte istarum duarum partium preferendus est, & instituendus. *Abb. in cap. cum nobis de elect. n. 3. & in cap. cum Ecclesia eodem tit. Lambertin. de jurepatr. par. 2. lib. 2. quest. 2. art. 19. n. 15. Palm. cons. 10. n. 4. Passerin. de election. cap. 11. num. 101. Lotter. de re benefc. lib. 2. quest. 17. num. 7. Rota in Comen. Parochialis super institutione 23. Junii 1710. S. Parum, & S. Congregatis coram R. P. D. Falconerio.*

ARGUMENTUM.

Competente Jurepatronatus pluribus Personis, si major pars presentet scienter absolute non idoneum, aut indignum; Minor autem pars presentet idoneum, & deinde eadem major pars variando presentet alium idoneum, An iste secundus presentatus à majori parte sit instituendus, excluso presentato à minori parte.

SUMMARIUM.

- 1 Major pars Patronorum presentans scienter absolute non idoneum, aut indignum, An, & quando jus presentandi devolvatur ad minorem partem, vel devolvatur ad Episcopum jus liberè conferendi? Et num. 2. & 10.
- 3 Collator conferens scienter Beneficium non idoneo, privatur pro ea vice jure conferendi, & quare? Vide num. 11.
- 4 Patronus Ecclesiasticus presentans scienter absolute non idoneum, privatur statim pro ea vice jure presentandi, & quare? Vide num. 11.
- 5 Major pars Patronorum presentans scienter non idoneum, An, & quando dicatur contemnere legem foundationis, & abuti jurepatronatus? Et num. 12. & 16.
- 6 Major pars Patronorum presentans scienter absolute non idoneum non privatur statim pro ea vice jure presentandi, sed durante termino potest alium presentare, & iste est ab Episcopo instituendus, & quare. Vide num. 7. & 17.

8 *Contraria opinio fundari non potest* in cap. Cum in cunctis de elect. S. Clerici, nec in Authentic. de Sanctis. Episcop. S. Si quis Oratorii domum, & quare? Vide ibi, & num. 9.

- 13 Patronus presentans ignoranter non idoneum contra legem foundationis non privatur pro ea vice jure presentandi. Amplia, ut num. 14. & 15.

CASUS III.

VAcante Beneficio actu Sacerdotali de Jurepatronatus Laicali quamplurium Patronorum, major pars istorum scienter absolute presentavit ad illud simplicem Clericum; Minor autem pars presentavit actu Sacerdotem; sed dum minor pars Patronorum instabat coram Ordinario pro institutione sui presentati tamquam idonei; Major pars, durante adhuc termino à jure concessio, variando presentavit aliam personam actu Sacerdotem: Quæritur in hoc casu, An Episcopus teneatur instituere secundò presentatum à majori parte, vel potius debeat instituere presentatum à minori parte?

- 1 Et viderur dicendum, Episcopum debere instituere Sacerdotem presentatum à minori parte, excluso secundo presentato à majori parte, licet habili. Etenim major pars Patronorum presentando scienter non Sacerdotem ad Beneficium Sacerdotale, caducata fuit à jure presentandi, & totum jus consolidatum fuit in minori parte, que presentavit Sacerdotem, & in ejus presentato, itaut huic debetur institutio, non verò Sacerdoti secundò presentato à majori parte; dum hæc, quæ prius scienter, absolute presentavit simplicem Clericum non idoneum, & inhabilem ad secundam presentationem devenire non poterat. Regula namque est, Juspatronatus vel competit pluribus uti singulis, vel uti universis; Competente Jurepatronatus pluribus uti singulis, si major pars Patronorum presentat scienter non idoneum. Ex. gr. illiteratum, Clericum conjugatum, bigamum, Monachum; aut non habentem qualitates à Testatore requisitas, vel indignum. Ex. gr. simoniacum, laicum, puerum, illegitimum, & omnino illiteratum, totum Juspatronatus, & presentandi consolidatur, & devolvitur ad minorem partem

partem Patronorum præsentantem idoneum, & dignum, adeo ut major pars in hoc casu perinde esset, ac si non præsentaret, & se haberet ad instar Patroni non præsentantis, qui elapso termino amittit suum jus, & totum jus consolidatur, & devolvitur ad Compatronum præsentantem, *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 3. q. 4. art. 5. num. 1. Bellon. de jur. accrescen. cap. 9. q. 48. num. 28. Tondur. quest. benefic. tom. 1. cap. 118. num. 33. Card. de Luca de jurepat. disc. 31. n. 3. & disc. 47. nu. 2. Rota decis. 111. de jurepat. apud Crescent., & decis. 568. n. 2. par. 2., & decis. 539. num. 22. par. 19. tom. 2. recent., & decis. 231. nu. 2. coram Cavaler., & in Mediolanen. Præposituræ 3. Martii 1704. S. Amaritudo coram R. P. D. Ansaldo, & in Augustana Canonicaus, & Parochialis 10. Junii 1712. S. Non enim, coram R. P. D. Crispo, & in Valentina Beneficii 29. Januarii 1717. S. Quamobrem coram R. P. D. Falconerio, nunc meritissimo Alma Urbis Governatore.*

2 Competente verò Jurepatronatus pluribus uti universis ad instar Collegii, & Universitatis, si major pars præsentat scienter non idoneum, aut indignum, jus præsentandi non devolvitur ad minorem partem, sed devolvitur ad Episcopum jus liberè conferendi; quia cum jus præsentandi resideat penès Universitatem, vel penès majorem partem Universitatis, aut Collegii, & nullatenus penès minorem partem, si major pars non præsentet, aut nulliter præsentet jure devoluto poterit Episcopus liberè conferre Beneficium, *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 3. qu. 4. art. 5. num. 1. Rota decis. 568. num. 2. par. 2. recent.*

3 Et patet in collatione Beneficii, in qua si Collator illud conferat alicui non idoneo scienter, privatur pro ea vice jure conferendi, *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. S. 3. glos. 45. num. 53.* Et in Patrono Ecclesiastico, qui si præsentat scienter absolute non idoneum, aut indignum, privatur statim pro ea vice jure præsentandi, *Fagnan. in cap. cum vos de offic. Ordin. nu. 28.* Ergo etiam Patronus Laicus, seu major pars Patronorum Laicorum, scienter præsentando indignum, privabitur pro ea vice jure præsentandi, & consequenter secundò præsentatus ab eo institui non poterit, sed erit instituendus præsentatus à

Part. II.

minori parte Patronorum tanquam dignus, & idoneus.

5 Ratio autem horum omnium videtur esse, quia major pars Patronorum præsentans scienter non idoneum, aut indignum, præsertim contra legem fundationis, non solum contemnit voluntatem Fundatoris, verum etiam quia cum Juspatronatus competat Patrono ex gratia, & privilegio, juxta primam propositionem, quam deduxi ex hoc Canone in *Commentario*, abutitur eadem gratia, & privilegio, ac proinde digna est, ut privatur pro ea vice jure præsentandi, & Juspatronatus devolvatur ad minorem partem præsentantem idoneum, si Juspatronatus competat pluribus uti singulis, aut devolvatur ad Episcopum jus liberè conferendi, si competat pluribus uti universis; Privilegium enim omnino meretur amittere, qui permessa sibi abutitur potestate, per *Text. in cap. Privilegium. II. q. 3.*

Verum his non obstantibus censeo in hoc casu Episcopum teneri instituere in dicto Beneficio vacante Sacerdotem secundò præsentatum à majori parte Patronorum, penitus excluso præsentatus à minori parte. Quoniam major pars Patronorum Laicorum præsentans scienter absolute non idoneum, aut indignum, non privatur statim pro ea vice jure præsentandi, sed durante adhuc quadrimestre potest corrigere suum errorem, & ad iteratam præsentationem devenire, ac Ordinarius non debet instituere, nisi transacto prius quadrimestri; juxta *Text. in c. Cum vos de offic. Ordin. ibique glos. verb. minus idonei, glos. in cap. final. de jurepat. verb. ex vi circa finem ibi -- Propter hoc non puniuntur, quia correxerunt factum suum præsentando, prout debebant -- Abb. in d. cap. Cum vos n. 5. ibique Butr. n. 4. & 13. Imol. n. 6. ibi -- Nam Laicus scienter præsentans non erit privandus -- Bellamer. n. 2. Fagnan. n. 46. Beron. in cap. quod autem de jurepat. n. 10. Vitalin. in Clement. 1. de excess. Pralat. num. 10. ibi -- Pro quo facit, quòd præsentatio facta per Patronum Ecclesiasticum habetur loco electionis, & ideo scienter præsentans indignum, privatur illa vice jure præsentandi, secus in Laico -- Lambertin. de jurepat. par. 1. lib. 2. qu. 10 art. 4. n. 16. Licet num. 20. de Patronò*

præsentante scienter indignum aliud sentiat, quod tamen reprobatur à *Fagnan. in d. cap. Cum vos n. 56. Tondut. quest. benefic. 118. n. 3. par. 1. Amostaz. de caus. piis par. 1. lib. 3. cap. 3. n. 35. Rota decis. 91. n. 4. coram Priolo, & in Barchinonen. Beneficii 20. Junii 1701. §. Qua sanè, coram Eminentiss. Priolo.*

7 Ratio verò hujus clarior mihi videtur esse illa, quæ resultat ex *Textu in cap. Cum autem de jurepatr.* Iste enim Textus, ut dicam infra in *Can. IX. X. & XI.* concedit Patronis Laicis jus variandi, itaut Patronus Laicus postquam præsentavit unum etiam idoneum ad Beneficium Ecclesiasticum, potest alium durante quatrimestre præsentare; Si igitur major pars Patronorum Laicorum post præsentationem unius idonei potest ad præsentationem alterius idonei devenire, multò magis poterit præsentare alium idoneum, & habilem, quando primus præsentatus est indignus, aut non idoneus; nam jura faciliùs admittunt variationem contra actum nullum, ad *Text. in cap. Nosti de elect.* Et hæc videtur fuisse mens præfati Textus in *cap. Cum autem* in concedendo Patronis Laicis facultatem variandi, nimirum, ut Laici, qui non sunt ita expertes in jure, nec ita exacti in perquirendo habilitatem præsentari, sicuti tenentur esse Patroni Ecclesiastici, si præsentaverint indignum, aut non idoneum possint corrigere errorem, & durante quatrimestre alium idoneum præsentare. *Butr. in d. cap. Cum vos de offic. Ordin. num. 13. ibi. -- Et hæc fuit mens juris, ut Patronus accumulando emendare possit, quod malè fecit -- Imol. num. 5. ibi -- Et hæc videtur fuisse mens juris, ut Patronus accumulando possit emendare, quod malè fecit -- Fagnan. num. 37.* Unde cum in casu præfati major pars Patronorum postquam præsentavit ad Beneficium Sacerdotale scienter simplicem Clericum inhabilem, correxerit proprium errorem, & præsentaverit durante adhuc quatrimestri Sacerdotem, iste ab Episcopo est instituendus, excluso præsentato à minori parte, juxta dispositionem *præsentis Canonis.*

8 Et quidem eoque magis hæc sententia verior, & æquior mihi videtur tam in consulendo, quàm in judicando; reflectendo ad fundamenta, quibus innititur

contraria opinio: Fundatur enim hæc in duplici Textu, nimirum in *cap. cum in cunctis de elect. §. Clerici*, per quem Eligentes indignum ad dignitates Ecclesiasticas, privantur pro ea vice jure eligendi ibi -- *Clerici sanè si contra formam istam quemcumque elegerint, & eligendi tunc potestate privatos, & ab Ecclesiasticis Beneficiis triennio noverint se suspensas -- & in Auth. de Sanctiss. Episcop. §. si quis Oratorii domum*, per quam decernitur devolutio liberè ordinandi Ecclesiam ad Episcopum, in casu quo Patroni eligunt indignum ibi -- *Si verò qui ab eis eliguntur tamquam indignos prohibent Sacre Regule ordinari, cum Sanctissimus Episcopus quoscumque putaverit meliores ordinari procurat.*

Sed in neutra utriusque juris dispositione validè, & inconcussè fundari potest contraria opinio, non quidem in *dicto cap. cum in cunctis* hoc enim loquitur de electione, & cum sit pœnale, & consequenter odiosum, restringi debet ad suos proprios limites electionis, de quo loquitur, & non extendi ad præsentationem, nec ex eo deduci, quod sicuti Eligentes scienter indignum ipso facto privantur pro ea vice jure eligendi, ita eodem modo privari debent Laici præsentantes scienter absolutè indignum, aut non idoneum jure præsentandi. *Card. de Luca de dote disc. 109. sub num. 3. de success. disc. 15. n. 5. de judic. disc. 35. n. 66. Mans. consult. 165. n. 30. & seqq. tom. 2. Andreol. contrav. 138. n. 6. & seqq.* Magna enim est differentia inter electionem, & præsentationem, & inter Eligentes, & Præsentantes, dum electio dat jus in re, præsentatio verò solùm jus ad rem; Eligentibus elargita fuit facultas eligendi, ut persona indignitatibus præficienda esset ipsis accepta, & grata. Præsentantibus autem, seu Patronis concessum fuit jus præsentandi, ut sic Laici allicerentur ad construendas, & dotandas Ecclesias; Unde nè Laici retrahantur à foundationibus, & dotationibus Ecclesiarum mitiùs est cum eis agendum si præsentent scienter indignum, quàm cum Eligentibus, concedendo nimirum Patronis Laicis potestatem corrigendi durante termino, quod malè egerint, præsentando alium dignum, & idoneum. *Fagnan. in d. cap. cum vos nu. 50. & seqq. ibique Imol. n. 6.*

Aliud

9 Aliud fundamentum contrariæ opinionis consistens in dicta Authentica de Sancti. Episcop. §. si quis Orationis domum est valde debile, tum quia ista Lex non dicit, quod Episcopus ordinet, sed quod ordinari procuret, quod intelligi potest sollicitando Patronum, quod alium præsentet, juxta *Butr. in d. cap. cum vos n. 13. in fin. ibique Imol. num. 6.* tum quia est lex emanata à Principe Laico, qui nullam habet potestatem condendi Leges circa Ecclesias, & bona Ecclesiastica, sive temporalia, sive spiritualia, aut spiritualitati annexa, ad *Text. in cap. quæ in Ecclesiarum de Constit. ibique Fagnan. num. 25. Gonzal. n. 6. & in cap. cum Ecclesia S. Maria, ibique idem Fagnan. n. 7.* In qua proinde Lege utpote nulla ex defectu jurisdictionis circa bona Ecclesiastica in Legislatore non est standum, sed potius est deferendum præfato *Canon. cum vos de offic. Ordin. disponenti*, quod Patronus præsentans indignum, seu inhabilem non privatur jure præsentandi, *Fagnan. ibi num. 53. Imol. num. 6.*

10 Ea verò, quæ in contrarium superius obijciuntur, non obstant; nam quod major pars Patronorum si præsentet scienter absolutè indignum, aut non idoneum, totum Jus patronatus, & præsentandi consolidetur, & devolvatur ad minorem partem præsentantem dignum; si Jus patronatus competat pluribus uti singulis, aut devolvatur ad Episcopum Jus liberè conferendi; si competat pluribus uti universis, procedit in casu, quo major pars persisteret per totum quatrimestre in sua præsentatione indigni, aut inhabilis, & in hoc sensu intellige, quæ scripsi *Par. I. Can. V. Caf. VII. num. 11.*, & in hoc sensu dicendum est procedere, *Rota in dicta Augustana Canonatus, & Parochialis §. Non enim coram R. P. D. Crispo.* Secus si corrigeret durante adhuc quatrimestre proprium errorem præsentando alium dignum, & habilem, tunc enim iste esset instituendus, non verò præsentatus à minori parte. *Butr. in cap. cum vos de offic. ordin. sub num. 13. Imol. num. 5. Abb. nu. 5. Bellamer. num. 2. Lambertin. de jurepat. par. 1. lib. 2. quæst. 10. art. 4. nu. 16. & 18.*

11 Et licet collator si conferat scienter beneficium indigno privetur pro ea vice Jure conferendi, & Patronus Ecclesiasti-

cus, si præsentet scienter, & absolutè indignum, aut inhabilem, privetur ipso facto jure præsentandi, non proinde sequitur, quod eadem privatione sit obnoxius etiam Patronus Laicus, in casu similibus præsentationis: Considerabilis namque disparitas est inter Collatorem beneficiorum, aut Patronum Ecclesiasticum, & Patronum Laicum; Collator namque si malè conferat, & Patronus Ecclesiasticus si malè scienter præsentat, non possunt corrigere proprium errorem; quia eis non competit Jus variandi, quod est proprium solius Patroni Laici; insuper Patronus Ecclesiasticus habet majus tempus ad deliberandum circa præsentationem Rectoris Ecclesiæ, quàm Patronus Laicus; dum ille habet sex menses, & iste quatuor, ut dicam infra *Part. 3. Canon. Univ.* Unde si Patronus Ecclesiasticus spatio tanti temporis non bene se deliberet in præsentando, justè punitur in hoc, quod statim pro ea vice privetur Jure præsentandi, maxime cum Patronus Ecclesiasticus teneatur scire, jura, & perquirere exactè circa habilitatem præsentati, ad quam non solent Laici advertere, utpote dediti secularibus negotiis, *Butr. in d. cap. cum vos de offic. ordin. n. 13. ibique Imol. n. 6. Fagnan. n. 38.*

12 Nec major pars Patronorum in hoc casu præsentando scienter absolutè ad beneficium actu Sacerdotale, simplicem Clericum, & sic non idoneum, dicitur contemnere voluntatem Fundatoris, & abuti Gratia, & Privilegio præsentandi, quia ipsa non continuavit per totum quatrimestre in hac præsentatione non idonei, sed recedendo ab ea devenit intra eundem terminum quatrimestris ad aliam præsentationem in Personam Sacerdotis habitam ad consequendum dictum beneficium, ex quo manifestè resultat ipsam noluisse contemnere voluntatem Fundatoris nec abuti gratia, & Privilegio Juris præsentandi, quod reverà non dicitur ampliùs gratia, sed jus commune, ut dixi superius, *Caf. I. num. 2. Rota in Barbinonen. beneficii 20. Junii 1701. §. Et eo libentiùs coram Eminentissimo Priolo hic immediatè legent multo quo minùs Major Pars privari posset jure præsentandi per inhabilitatem præsentati; si hæc contracta fuisset post præsentationem. Capon. discept. 238. num. 41. tom. 4.*

R. P. D

R. P. D. P R I O L O .

Barchinonen. Beneficii .

Lunæ 20. Junii 1701.

AD Beneficium simplex sub invocatione S. Jacobi de Jurepatronatus laicali Franciscus Junyent, qui tanquam verus, & unicus Patronus reperiebatur in quasi possessione præsentandi, nominavit Raymundum filium Clericum primæ Tonsuræ, sed in actu, quo fuerunt per istum expedita consueta edicta, se opposuit Capitulum Cathedralis Barchinonæ, sub prætextu, quod ad ipsum jure hæreditario delatum fuisset Jus præsentandi; unde ad ejus instantiam exhibitio in actis transumpto cujusdam testamenti conditi de anno 1268. per quemdam Jacobum Sebastianum, compertum fuit, quod juxta leges à fundatore præscriptas, non poterat præsentari ad controversum Beneficium, nisi unus Sacerdos, qui perpetuo celebraret pro anima sua, & omnium suorum Parentum. Et quamvis ex hoc transumpto non aliunde verificato non appareret usque adhuc concludenter probata voluntas Fundatoris, Franciscus tamen illi obsequendo, non expirato adhuc quadrimestri dato ad præsentandum, recedendo à prima præsentatione, devenit ad aliam nominationem in personam Josephi Villæ Sacerdotis, cui cum Ordinarius denegasset institutionem, jure devoluto, contulit Beneficium ad favorem Didaci cum subsequuta etiam illius possessione, quæ fuit per Signaturam circumscripta; quocirca delata mihi causa in gradu appellationis hodie proposui Dubium: *An, & cui esset adjudicandum Beneficium, quod favore Josephi fuit resolutum.*

Ratio resolutionis in eo stetit, quod cum Franciscus existeret in quasi possessione præsentandi, & ex multiplicatis præsentationibus per ipsum expletis reputaretur verus, & unicus Patronus controversi Beneficii, quoties intra tempus datum ad præsentandum, ad illud nominavit personam habilem, & idoneam, qualis erat Josephus, debebat illius præsentatio per ordinarium admitti, ad *Text. in cap. 3. de jurepatr.*

Nec ex præsentatione primo loco facta in personam Raymundi simplicis Clerici ob violatam legem Fundatoris requiren-

tis actualem Sacerdotem, dici potest, Franciscum pro hac vice cecidisse à jure præsentandi, & consequenter potuerit Ordinarius Beneficium conferre jure devoluto.

Nam hoc objectum super quo toti erant Scribentes pro Didaco, facili negotio submoveri visum est ex eo, quod Franciscus non desumebat jus præsentandi à transumpto testamenti nuper exhibitio; ipse enim per præsentationes plures expletas jam reperiebatur in quasi possessione præsentandi, & cum peranteà vidisset ad hoc Beneficium modo fuisse præsentatos simplices Clericos, modo verò actuales Sacerdotes, quatenus etiam testamentum fuisset in forma probanti, potuit tamen verisimiliter ignorare qualitates in illo præscriptas; & quia agitur de testamento non existente penes acta alicujus publici Notarii, sed solum in privato Archivio Capituli, & quod magis est, conditio ante quatuor sæcula, & ultra, illius ignorantia in tanto temporis defluxu, eò magis redditur certa, & probabilis; unde ex hoc solo capite cessare videtur præsentata devolutio, quia ista non intrat ubi Patronus rationabiliter ignoravit qualitates à Fundatore requisitas, ad *Text. in cap. si electio de elect. in 6. cum aliis relictis per Fagnan. in cap. cum vos num. 27. cum seqq. de offic. Ordin. Passerin. de elect. cap. 29. de elect. digni num. 78. Rochus de Curte de jurepatr. verb. is num. 16. Barbos. de potest. Episcopi allegat. 72. sub n. 105. & Rot. in Eugubina Canonatus 10. Martii 1690. S. Ratio resolutionis coram cl. me. Card. Caccia.*

Et tanto magis cessare visa est præsentata devolutio, quia totum illius fundamentum residet in abusu, & contemptu præcepti Fundatoris; iste autem abusus, & contemptus considerari non potest in Patrono, qui non solum ignorabat leges fundationis, sed totum oppositum servatum viderat per suos Antecessores in antea actis vacationibus, nam ad illorum nominationem fuerunt plures præsentati, & etiam per Ordinarios instituti simplices Clerici, ut videre est in præsentationibus factis de annis 1384., 1499., 1534., 1549., 1527., & 1633., & datis in *Summ. Josephi num. 6.* Hæc autem observantia, quæ fuit etiam continuata usque ad hæc mo-

mo-

moderna tempora excusare debet Franciscum ab illa ignorantia crassa, & supina, quæ requiritur ad inducendum contemptum voluntatis Fundatoris, & pœnam devolutionis, ad *Tex. in cap. commissæ de elect. in 6. Rot. coram Mabodan. decis. ultim. de transact. , & in recent. decis. 268. sub num. 3. par. 2. , & apud Vivian. de jurepatr. decis. 139. num. 23. cum pluribus seqq.*

Et ex his quoque cessare videtur illa necessitas perquirendi leges Fundatoris, ¹⁵ nam quando Franciscus vidit non unica vice, sed pluries ab Ordinariis institutos, & admissos simplices Clericos, ex istorum factis non solum remanet excusatus, sed potius credere debuit, quod talis fuisset ab initio lex Fundatoris; quia cum isti ratione proprii muneris, soleant esse diligentissimi in perquirenda qualitate Beneficiorum, si fuerunt per ipsos admissi simplices Clerici de tempore magis proximo confectioni ipsius testamenti, præsumendum est, quod ex observantia præantea, & successivè continuata talis fuerit lex præsentandi, ut tradit *Rot. coram Gregor. decis. 466. num. fin. , & post Vivian. de jurepatr. decis. 16. num. 10. cum seqq. , & in rec. decis. 290. num. 20. , & decis. 302. num. 7. cum seqq. par. 18. , & in Burgi S. Sepulchri jurispatronatus 11. Decemb. 1690. §. Atque, coram bo. mc. Benincasa, & 6. Martii 1693. §. Prædictaque coram Reverendis. Zamoren.*

Et eò libentiùs DD. inclinarunt in hanc ¹⁶sententiam, quia statim ac fuit exhibitum Testamentum, licet illud non fuisset observatum, & consequenter Franciscus non teneretur illi debitam fidem præstare, recedendo tamen à nominatione præcedenter facta in personam simplicis Clerici, non elapso adhuc quadrimestri, fecit aliam nominationem in personam Sacerdotis, quod manifestè convincit, ipsum noluisse contemnere præceptum Testatoris, & propterea si ipse non fuit contumax, & durante adhuc termino quatuor mensium voluit corrigere suum errorem, facièndo præsentationem, juxta legem foundationis, debet illius nominatio omni jure sustineri per *Text. in cap. cum vos de off. & potest. Ordin. , ibique Glos. verb. minus idonei ; & Fagnan. num. 48. , & eadem Glos. in cap. fin. verb. ex vi de jurepatr. cir-*

ca finem ibi -- propter hoc non puniuntur, quia correxerunt factum suum præsentando, prout debebant, & admittit etiam Tondut. in contrarium allegat. resol. benef. quæst. 118. num. 32. ; ubi loquens de præsentatione facta in personam simplicis Clerici monet Ordinarium, ne confestim de Beneficio patronato provideat, sed expectare debeat finem quadrimestris, & clariùs probat Rot. coram Caval. decis. 231. num. 3. in contrarium pariter allegata, ubi fuit admissa præsentatio Covi tanquam de persona habili; quia Patroni post præsentatum Pirovanum inhabilem, durante quadrimestri, alium non præsentarunt, & dictum fuit in dicta Eugubina Canonatus 10. Martii 1690. §. Fin. coram clar. mem. Card. Caccia.

Quæ sanè correctio eò magis ¹⁷admitti debet in casu præsentati, quia quando agitur, de personis laicis præsentantibus non idoneum, prout hic, facultas eligendi non devolvitur ad Ordinarium, nec Patroni privantur illa vice jure præsentandi, sed infra quadrimestre possunt, emendato errore, ad iteratam electionem devenire, cum non soleant Laici exactè perquirere habilitatem Præsentati, ad notata per *Butr. in cap. cum vos sub num. 13. de offic. Ordin. , ibique Imol. num. 6. Gonzal. ad Reg. Cancell. glos. 45. §. 3. n. 55. & Rot. coram Priol. decis. 991. num. 4. cum seqq.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Competente Jurepatronatus quinquaginta Civibus, Loci A. uti Universis; Præsentatus à triginta, quorum aliqui præsentarunt eum per Procuratorem, sine debitis requisitis; alii per Epistolam, & alii qui propriè non erant Cives, sed Territoriales loci A., & unus ex eis erat excommunicatus, an dicatur præsentatus à majori Parte Patronorum respectivè ad alium præsentatum à viginti Civibus.

SUMMARIUM.

1 Reservato jurepatronatus pro Civibus, an, & quando Territoriales præsentare possint? Et num. 7.

2 Ad

- 2 *Ad validitatem presentationis faciende per Procuratorem an concurrere debeant requisita cap. Quia propter de elect. & quæ sint hujusmodi requisita: Vide ibi & num. 8.*
- 3 *Patronus an possit præsentare per literas? Et num. 9.*
- 4 *Præsentatio facta ab excommunicato an & quando sit irrita? Et num. 19.*
- 5 *Præsentatio non dicitur conclusa, quando Patroni præsentantes jure Collegii se dividerunt in aequalia vota. Sed limita ut ibi.*
- 6 *Ad effectum ut quis dicatur præsentatus à majori parte sufficit quòd superet etiam unico suffragio.*
- 10 *Patronus præsentare potest per Nuncium, per Scripturam, aut per Apocam.*
- 11 *Consanguineus præsentare potest pro Consanguineo Patrono etiam sinè mandato, & præsentatio sustinetur. Sed intellige, ut ibi.*
- 12 *Patronus præsentare potest in articulo mortis in voce mediante Confessario.*
- 13 *Patronus an, & quomodo præsentare possit in testamento?*
- 14 *Nominatio, aut præsentatio est fructus jurispatronatus.*
- 15 *Patronus intrà terminum juris potest colligere fructum jurispatronatus tam in vita, quàm in morte.*
- 16 *Patronus potest præsentare per literas; dummodo habeant litera in se sua solemnità.*
- 17 *Ad validitatem presentationis sufficit, quòd voluntas Patroni quoquo modo innotescat Ordinario.*
- 18 *Præsentatio in scriptura, in literis, in voce, in testamento, si non exhibeatur coram Ordinario, habetur pro simplici nominatione.*

CASUS IV.

AD effectum præsentandi Rectorem Ecclesie vacantis de Jurepatronatus quinquaginta Civium Loci A. prævia omnium intimatione, iidem Cives se congregarunt in loco consueto; quorum viginti præsentarunt Titium; & triginta Cajum. Sed inter hos triginta, qui præsentarunt Cajum; tres erant, qui propriè non erant Cives, sed solum Territoriales, qui tamen in antecedentibus vacationibus præsentarunt. Tres præsentantur

eundem Cajum per Procuratorem; sinè debitis requisitis; Alii tres per epistolam; & unus erat occultè excommunicatus. Quæritur proinde in hoc casu, an Cajus dicatur præsentatus à majori parte Patronorum ad effectum, ut vigore hujus Canonis sit ab Ordinario instituendus prælativè ad Titium præsentatum à solis viginti Civibus?

1 In hac quæstione prima facie respondendum videtur Cajum dici non posse præsentatum à majori parte Patronorum. Licèt enim iste pro se numeret triginta suffragia; tamen ex his decem demenda videntur, nimirum tria illorum, qui non erant propriè Cives, sed solum Territoriales Loci A. isti enim devenire non poterant ad præsentationem. Quoniam, cum lex foundationis reservaverit Juspatronatus activum pro Civibus Loci A., & exegerit qualitatem Civilitatis in præsentante, Territoriales, qui hac qualitate non pollebant, præsentare validè non poterant. *Lambertini de jurepat. lib. 2. par. 2. q. 2. art. 10. n. 3. in fin. & n. 4. Rot. in Comen. Parochialis super institutione 22. Junii 1710. §. Nil obstantè coram R. P. D. Falconerio.*

2 Demenda sunt etiam tria suffragia illorum, qui præsentarunt per Procuratorem; isti enim constituerunt in Procuratorem ad præsentandum Cajum personam extraneam, & quæ non erat de Loco A. cui competit Juspatronatus; nec erant absentes; nec impediti; ex quo sequitur, quòd præsentatio ab eis facta mediante hujusmodi Procuratore taliter constituto sustineri non valeat; tum quia præsentatio, seu electio facienda est per eos solos de Universitate, & Collegio, cui competit præsentare, & eligere, nec alii sunt admittendi etiam tamquam Procuratores, nisi fuerint de eadem Universitate, & Collegio; tum quia fuit ab eis constitutus Procurator sinè debitis requisitis; Tria namque requiruntur ad validitatem præsentationis, seu electionis per Procuratorem. Primò, quòd habens præsentare, seu eligere sit absens in loco unde vocari possit; si enim sit absens, & commorans extra Provinciam, aut intrà Provinciam, sed in loco adeò distant, ut commodè vocari non possit, aut ejus absentia fuerit affectata, non est vocandus, juxta

juxta *Text. in cap. coram dilecto de elect.* ibique *Gloss. in verb. Provincia cap. cupientes de elect. in 6. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. n. 227. propè fin. Rot. in Comen. Parochialis super institutione 23. Junii 1710. S. Neque etiam coram R. P. D. Falconerio. Secundò, quòd justo impedimento detentus venire non possit. Tertio, quòd Procurator habeat mandatum ad jurandum super dicto impedimento. Abb. in cap. quia propter §. illud de elect. n. 1. & 2. ibique Bellamer. n. 2. Imol. n. 8. Barbof. n. 28. & 37. Gonzal. num. 11. Archidiac. in cap. si quis de elect. in 6.*

3 Nec connumerari possunt alia tria suffragia illorum, qui præsentarunt Cajum per literas; quia præsentare, aut dare votum per literas videtur esse prohibitum, per *Text. in cap. si quis §. absens de elect. in 6. ibi-- Absens &c. non poterit aliquatenus per literas exprimere votum suum--* ibique *Gloss. in additione Gemin. nu. 5. Gonzal. in cap. quia propter de elect. n. 12.*

4 Et denique detrahendum videtur suffragium illius, qui erat excommunicatus; præsentatio namque ab isto facta est irrita, & nullatenus considerabilis, per *Text. in cap. Postulasti de Cleric. excommunic. Fagnan. in cap. Quòd à Prædecessore nu. 78. & 80. de schismat. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 41. n. 15. & seq.*

Demptis igitur, ac detractis his decem suffragiis ex eis triginta, quæ pro se connumeravit Cajus, iste dici non valet præsentatus à majori parte Patronorum, immo nulla præsentatio dici potest in hoc casu conclusa. Quoniam demptis supradictis suffragiis, tota potestas præsentandi consolidata fuit in solis quadraginta Civibus Loci A. quorum viginti cum præsentaverint Titium, & alii viginti Cajum, neutra præsentatio sustinetur, nec ulla præsentatio dicitur conclusa. Ratio est, quia ad effectum, ut Patroni, quibus competit Juspatronatus per modum unius Collegii, aut Universitatis, præsentasse dicantur; requiritur, quod vel omnes, vel saltè major eorum pars consentiat, ut tumentur *Abb. in cap. Postulasti n. 14. de concess. præben. Lotter. de re benef. lib. 3. q. 13. n. 170. & 176. Card. de Luc. de benef. disc. 130. num. 3. & 7. Carol. Anton. de Luca ad Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 2. §. 1. n. 3. Præceptor meus discept. Eccles. 4. n. 31. Rot.*

Pars II.

in Osnabrugen. Canonatus 10. Decembris 1714. S. Itidemque coram R. P. D. Crispo. Nisi fortè cum paritate vocum concurrerent inæqualia merita Præsentatorum; tunc enim non obstante hujusmodi paritate præsentatio diceretur conclusa favore illius, qui haberet majora merita; ea ratione, quia majoritas non solum coalescit ex numero, sed etiam ex meritis Electorum, & dignitate Eligentium, cum quibus in paritate numeri efficitur major pars; cum illa censeatur major pars, quæ est justior, & majori nititur ratione, & æquitate. Gloss. in cap. In Genesi in verb. ad zelum de elect. & his expressis verbis docet Rot. decis. 26. n. 33. coram Cerro.

At re serio perpenfa censeo in hoc casu Cajum dici præsentatum à majori parte Patronorum, & huic deberi institutionem ab Ordinario in Beneficio, excluso Titio præsentato à solis viginti Civibus, Cajus namque superat Titium in decem suffragiis, & sic nulli dubium esse potest, quin dicatur præsentatus à majori parte Patronorum, quando omnibus notum est, quòd ad effectum, ut quis dicatur præsentatus à majori parte sufficiat, quòd superet etiam unico suffragio, juxta *Abb. in cap. Postulasti n. 14. de concess. Barbof. de potest. Episcop. alleg. 72. n. 198. Vivian. de jurepat. lib. 12. cap. 8. n. 3. Card. de Luca de Canon. disc. 28. n. 2. Rot. decis. 809. n. 1. coram Buratt. & in Comen. Archipresbyteratus 17. Junii 1715. S. Quamobrem, & 12. Junii 1716. S. Et jure quidem coram R. P. D. Falconerio.*

7 Nec ista decem suffragia, in quibus Cajus superat Titium demi, ac detrahi debent propter defectus superius in contrarium adductos. Et quidem demenda non sunt tria suffragia illorum, qui non erant propriè Cives Loci A. sed simplices Territoriales. Licet enim juxta legem foundationis isti præsentare non poterant tamquam destituti qualitate Civilitatis à Fundatore requisita, tamen cum in antecedentibus vacationibus fuerint admissi ad præsentandum, validè præsentare poterant etiam in hac ultima vacatione, utpote constituti in quasi possessione præsentandi, ad *Text. in cap. cum Ecclesia Sutrina de caus. possess. & propriet. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 1. qu. 3. art. 17. n. 9. & lib. 2. par. 2. q. 2. art. 16. n. 2.*

Q

Rot.

Rot. in Papien. Rectoria 10. Decemb. 1714. §. *Prædictus coram R. P. D. Cerro, & in Comen. Archiepiscopus* 17. Junii 1715. §. *Contra coram R. P. D. Falconerio.*

8 Minusque delenda veniunt alia tria vota illorum, qui præsentarunt Cajum per Procuratorem extraneum, ac sine debitis requisitis, *cap. quia propter §. illud de elect.* Quoniam hujusmodi Textus habet solum locum in electione Canonica, non verò in præsentatione, quæ licet improprie sustinere possit nomen Electionis, tamen proprie dici nequit Electio, quæ valde differt à Præsentatione, juxta plures differentias, quas legere poteris apud *Vivian. de jurepat. par. 2. lib. 5. cap. 1. à n. 7. usque ad 42.* itaut Patroni Laici non arctantur præsentare ad formam præfati *cap. quia propter*, sed possunt constituere Procuratorem, & valide per eum præsentare etiam præsentantes, & non impediti ad præsentandum, nisi lex foundationis, aut observantia aliud determinaverit. *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 2. qu. 2. art. 18. per tot. Lap. alleg. 8. n. 3. & alleg. 79. nu. 4. Vivian. d. cap. 1. nu. 22. Tusch. conclus. jur. 598. n. 3. lit. P.*

9 Multoque minus detrahenda sunt tria vota illorum, qui præsentarunt per epistolas. Etenim Patrono permixtum est à jure nominare, aut præsentare per literas, ut expressè statutum fuit in *cap. Ea noscitur de his quæ sunt à Prælat. ibi--Eorum Abbates aut per se, aut per literas, personas idoneas Episcopis præsentant -- ibique Gloss. verb. per literas, Abb. n. 3. Anan. n. 3. & in Clement. 1. §. Præsentatos de excess. Prælat. ibi-- Præsentatos per Exemptos ad ordines, vel beneficia, quorum præsentatio ad eos pertinet nolunt admittere, nisi Præsentantes ponant obedientiam in salutatione literarum, quas pro hujusmodi præsentatione transmittunt -- ibique Gloss. verb. literarum, Vitalin. n. 66. Bonden. collect. legal. 13. n. 14. Card. de Luc. de jurepatr. disc. 3. n. 18. & disc. 34. n. 23. & disc. 58. n. 8. Rot. in Augustana Canonatus, & Parochialis 10. Junii 1712. §. *Minus coram R. P. D. Crispo.* Nullatenus obstante Textu in *cap. si quis §. Absens de elect. in 6.* quia iste procedit in electione, secus in præsentatione.*

10 Et quidem, quòd Patronus præsentare possit per literas, nulla adesse videtur

difficultas, dum valet Patronus præsentare per Nuncium, per scripturam, per apocam ad Beneficium vacans intrà terminum juris. *Vitalin. in d. Clement. 1. de excess. Prælat. n. . . Rot. decis. 239. par. 18. tom. 2. recen.* Ac etiam præsentare potest per alium absque alio mandato, dummodo iste sit persona sibi conjuncta, dum consanguineus præsentare potest pro consanguineo Patrono, & præsentatio valet etiam sine mandato, & expressa ratificatione, dummodo non reclamet, nec contradicat alterum præsentando, quia in hoc casu Patronus diceretur tacite præsentare, quæ tacita præsentatio sufficit ad obtinendam institutionem in Beneficio vacante. *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. q. 4. art. 7. per tot. Rot. in dicta Comen. Archiepiscopus* 12. Junii 1716. §. *Nec expungendum coram R. P. D. Falconerio;* Imò præsentare potest quacumque die etiam feriata, & etiam de nocte, ac etiam extra Diocesim, *Vivian. de jurepat. lib. 7. cap. 4. per tot. & lib. 8. cap. 1. nu. 5. & 10. Bonden. collect. legal. 13. num. 6. & sequen. tom. 1.*

12 Præsentare etiam potest in articulo mortis tum in voce notificando proprio Confessario positivam voluntatem suam præsentandi certam personam, quo casu si Confessarius notificet habenti instituire intrà terminum juris hanc voluntatem Patroni defuncti, illa persona dicitur præsentata à Patrono, & instando coram Ordinario pro institutione debet institui, dum Confessario attestanti super hac voluntate Patroni est deferendum, juxta auctoritates superius relatas *Par. I. Can. III. Cas. 8. num. 25.*

13 Tum etiam in testamento, & per ultimam voluntatem absolutè, & simpliciter dicendo ex. gr. -- *nomino, e presento al Beneficio, o Cappellania Laicale vacante Tizio* -- etiam si post ejus mortem adesset alii substituti à Fundatore in Jurepatronatus, quia cum de tempore testamenti sit Patronus, & ei competat jus præsentandi, potest validè præsentare, ad *Text. in cap. decernimus, de quo Par. I. Can. V.,* nec adesset ullum præjudicium vocatorum, quia istis non competit jus præsentandi, nisi in casu quo Patronus primò institutus intrà terminum juris decederet absque præsentatione. Non verò præsen-

sentare posset in testamento tali modo. Ex. gr. *nomino, e presento adesso per allora, e quando sarò morto* -- tunc enim nulliter præsentaret, quia transferret præsentationem in tempus inhabile, nimirum post mortem, quando Disponens non est amplius Patronus.

14 Non obstat, quòd nominatio, aut præsentatio sit fructus Jurispatronatus, juxta *Gall. de fructibus disp. 3. cap. 11. n. 5. Rot. in Salernitana Alimentorum 12. Januarii 1712. coram Eminentiss. Scòto superius impress. Par.I. Can.III. Caf.III. n. 15.* Fructus autem pendentes de tempore obitus spectant ad successorem, & non ad eum, qui moritur, & consequenter præsentatio de tempore obitus Patroni spectabit ad substitutos in Jurepatronatus; *Antonell. de jurib. Cleric. cap. 10. n. 2. & cap. 35. n. 10.*

15 Quia hoc procedit in fructibus pendentibus, & ante obitum non collectis, secus in fructibus pendentibus, & ante obitum collectis, prout est in casu præfenti nominatio, aut præsentatio, quæ à Patrono ante obitum de tempore testamenti fuit collecta, seu facta; de istis namque fructibus potest quis disponere tam in vita, quàm in morte. *Glof. in cap. præfenti §. porò de offic. Ordin. in 6. Imol. in cap. final. de pecul. Cleric. & alii apud Antonell. de juribus Cleric. cap. 10. n. 10.* Unde ex hoc potius desimitur argumentum, quòd Patronus etiam in articulo mortis per testamentum possit præsentare ad Beneficium vacans, durante termino juris: Etenim sicuti Clericus potest ex supra adductis disponere de fructibus Beneficii collectis tam in vita, quàm in morte, ita etiam Patronus poterit disponere de hoc fructu Jurispatronatus tam in vita, quàm in morte. Et ita sentire videtur *Parisi. conf. 46. vol. 4. num. 21. ibi-- Eligendi potestas alicui concessa exerceri potest, & per actum inter vivos, & per actum ultimæ voluntatis-- Et num. 34. ibi-- Volentes, quòd si data est facultas eligendi quòdcumque talis potest eligere usque ad mortem.*

16 Igitur si Patronus præsentare valet per scripturam, per Nuncium, per personam sibi conjunctam absque mandato, tacitè ratificando hujus præsentationem in articulo mortis, tam in voce, quàm in testamento non est cur non possit etiam validè præsentare per literas, dummodo hu-

Par. II.

jusmodi literæ non sint suspectæ de falsitate, sint subscriptæ ab eodemmet Patrono, contineant diem, mensem, annum, ac nomen Præsentati appositum ab ipsomet Patrono, aut ab alio de mandato ejusdem Patroni, aliàs non essent attendendæ; quia actus, qui per literas exercetur non est approbandus, quando literæ non habent in se sua solemnità. *Vitalin. in Clement. 1. de excess. Prælat. n. 76. Rot. decis. 739. n. 9. par. 18. tom. 2. rec.*

17 Ratio autem horum omnium est, quia in hac materia non est præscripta certa forma; sed sufficit, quòd voluntas Patroni circa præsentationem vacantis Beneficii quoquo modo innotescat Ordinario, ut his expressis verbis docet *Rot. dec. 30. n. 5. coram Emerix jun. & decis. 739. nu. 2. par. 18. tom. 2. rec.* Unde præsentatio sive fiat per literas, sive per Nuncium, sive in voce, sive in testamento, dummodo innotescat Ordinario, substat, & taliter Præsentatus venit instituendus, secus si non innotesceret Ordinario, eo quia literæ, scriptura, testamentum &c. contentia præsentationem Patroni non fue-

18 rint exhibita coram Ordinario; Etenim donec Patronus, vel Procurator ad præsentandum non exhibuerit præsentationem, vel personam nominatam oculis habentis instituere, sola præsentatio in scriptura, in literis, in voce, in testamento habetur pro simplici nominatione, quæ nullum jus tribuit considerabile. *Abb. in cap. fin. n. 2. de jurepat. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 2. n. 36. Rot. d. decis. 739. n. 14. & seq. par. 18. tom. 2. rec. & in Melevitana Beneficiorum 10. Junii 1712. §. His coram R. P. D. Aldrovando superius impress. Par. I. Can. V. Caf. XIV.*

19 Demum non est demendum votum illius, qui erat excommunicatus. Quoniam iste non erat excommunicatus notoriè, nec excommunicatione majori, sed tantum minori; Licet enim excommunicatus notoriè, aut excommunicatione majori, præsentare, & eligere non possit, potest tamen excommunicatus occultè, aut excommunicatione minori validè præsentare. *Engel. in Jus Canonic. lib. 1. tit. 7. §. 1. n. 7. vers. demum de election. & elect. potest. Matta de Caus. Consistorial. sect. 19. §. 2. num. 10. & 11. Gonzal. in cap. se celebrat num. 5. de Cleric. excommunic. & alii*

Q 2

quos

quos refert, & sequitur *Rot. in Vvormatien. Canonicatus* 1. Aprilis 1715. §. *Ex literis*, & §. *Quia relevare coram R. P. D. Crispo.*

R. P. D. C R I S P O.

Comen. Archipresbyteratus.

Ven. 5. Martii 1717.

Institutionem ad Archipresbyteratum Ecclesiæ Collegiatæ S. Joannis Baptistæ Terræ Morbineide Jurepatronatus Communitatis, & Hominum illius Loci per obitum Raphaelis Paravicini ultimi illius Possessoris in partibus, & deinde ab hoc Supremo Tribunali per sententiam R. P. D. mei Falconerii reportavit Joannes Petrus, uti in Comitibus generalibus ejusdem Communitatis electus, & Ordinario præsentatus, excluso Francisco Delphino Competitore, ad cujus provocationem delegata mihi Causa in ulteriori instantia dubium proposui— *An sententia Rotalis sit confirmanda, vel infirmanda*, & Domini pro illius confirmatione respondere non dubitarunt.

Validitas siquidem non controvertatur; Justitia verò magis clara resultare visa fuit ex luculenter deductis in decisionibus coram eodem R. P. D. meo Falconerio, quæ de more sententiam Rotalem præcesserunt, quarum fundamenta adeò solida, & juri consona apparuerunt, ut nec antiquis, nec noviter excitatis objectionibus concuti valerent, & proinde confirmationem promerentur, ad tradita per *Rot. coram Gregor. decis. 176. n. 1. & decis. 218. n. 1. & decis. 165. & decis. 235. nu. 1. par. 13. rec. & coram Royas decis. 286. in princip. & decis. 423. n. 1. & decis. 471. n. 2. par. 19. tom. 2. rec.*

Firmum namque in facto stetit, quòd in Consilio Communitatis ad hunc individuum electionis effectum, præviis solemnibus publicationibus habito in eadem Ecclesia Collegiata die 13. Decembris 1713. ex centum viginti duobus suffragiis, septuaginta tres, & sic major pars Castello adhæserunt; Reliqua verò minor pars in numero quadraginta novem Delphinum elegit; Quapropter justè absque dubio concessa fuit institutio Castello, tamquam à majori Consiliariorum numero præsentato, juxta dispositionem *Text. in cap. Quoniam, ibique Gloss. in verb.*

Qua majoribus de jure patr. Panormit. in cap. postulastis nu. 47. de concess. præben. in rec. decis. 129. n. 7. par. 19. Rebuff. conf. 89. n. 1. & 10. Vivian. de jure patr. lib. 12. c. 8. n. 3. Barbof. de potest. Episc. alleg. 72. n. 198. Card. de Luca de Canon. disc. 28. nu. 2. Rota coram Buratt. decis. 809. n. 1. & in Comen. Parochialis super institutione 23. Junii 1710. §. Confistit coram R. P. D. meo Falconerio, & in altera Comen. juris patronatus 11. Martii 1715. §. fin. coram R. P. D. meo Cerro, ubi quòd major pars reputatur etiam unico tantum superante suffragio.

Et licet prædictum suffragiorum numerum Scribentes pro Delphino coarctare prætenderent tantum ad quadraginta, & unum, rejectis aliis triginta duobus, sub prætextu, quòd lata fuerint ab hominibus non pollentibus quatuor qualitatibus, ut aiebant, necessariis, quòd nempe forent copulativè Cives, Habitatores, Capita, familias, & subjecti eidem Archipresbyteratui; Attamen constitit hujusmodi suppositum in facto non subsistere, dum Juspatronatus, & præsentandi competit solum Terrigenis Capitibus familias ejusdem Communitatis Morbinei, quòd componitur ex omnibus locis sparsis per dorsum Montis nulla alia requisita qualitate habitationis, aut subjectionis eidem Archipresbyteratui, ut liquidò resultare visum fuit ex præcedentibus statibus annorum 1595. 1636. bis anno 1645. 1676. & 1700. ac denique ex Bulla san. mem. Clementis VIII. erectionis Ecclesiæ Parochialis Terræ Morbinei in Archipresbyteratum, ac ex literis Apostolicis sa. me. Urbani VIII. ubi facta fuit provisio Archipresbyteratus favore Christini Donati, in quibus omnibus semper illa habetur expressio de pertinentia Patronali ad Communitatem, & Homines loci Morbinei absque ulla alia superadditione alterius qualitatis, juncta præsertim observantia, juxta quas patet, & à Scribentibus pro Delphino non negabatur, quòd in omnibus statibus semper fuerint sine contradictione ad eligendum admissi Habitatores de Artio, della Valle, de Camperbolo, aliarumque Villarum, & Locorum adjacentium immediatè subjectorum Parochiali Ecclesiæ S. Matthæi della Valle, & præcipuè in statu anni 1636. admissi leguntur cum effectu subsecuto Habitatores Locorum de

Al-

Albaredo, & de Bema, *Summario Castellii* n.6. lit.B. & C.

Hinc descendendo ad examen illorum triginta duorum votorum, quæ à calculo Castellii deleri prætendebantur, comperit exitit non omnia triginta duo in universum spernenda fore, sed quamplura ex illis extra omnem dubietatis aleam superaddenda favore Castellii, & præcipuè undecim prolata ab Hominibus ex familiis *Petrella, Tarabina, & de Nigris* Loci de Albaredo, citra quod posset de eorum computatione dubitari, eo quia non essent de Communitate Terræ Morbini, ad quem spectat electio; Communis enim, & Homines de Albaredo, ac Contratæ Locorum della Valle, de Artio, de Tartusellis, & de Camplano vicinantiæ Communitatis, & Montis Morbini jam dudum subjecta Ecclesiæ Parochiali ejusdem Loci de anno 1480. Supplicarunt quidem, & ab Ordinario obtinuerunt ab illa dismembrari, attenta ipsius Ecclesiæ distantia, & in Parochialem erigi Ecclesiam S. Matthæi de Valle. Verùm ex ipsamet dismembratione resultat eandem Ecclesiam Collegiatam, & Archipresbyteralem Morbini remansisse Matricem, & Ecclesiam S. Matthæi noviter in Parochialem erectam illius filialem, & ratione filiationis ei subjectam, ac per consequens etiam Homines huic novæ Parochiæ subjecti reputari debent de eadem Communitate Morbini, & tanquam tales dijudicari, ita quod possint ferre suffragium in electione Archipresbyteri, ut optimè observat secunda hujus Causæ decisio §. *Et profectò*, & §. *Nihilque turbat coram R.P.D. meo Falconerio*.

Idque ipsum optimè constitit apud Dominos comprobatur ab observantia subsequuta in successivis electionibus anni 1636. 1645. 1676. & 1700. in quibus admissi fuerunt inter Eligentes absque ulla reclamatione Homines eorundem Locorum, & præsertim ipsiusmet Loci de Albaredo, ac in individuo ex eisdemmet familiis *Tarabina, & de Nigris*, ex qua admissione ipsi absque ulla hæsitatione constituti remanserunt in quasi possessione eligendi, per *Text. in cap. cum Ecclesia de caus. possess. & propriet. Lambertin. de jurepatr. lib.2. par.2. q.2. art.16. nu.2. Rota coram sa.me. Gregor. XV. decis. 517. n.5. &*

Rota post Vivian. de jurepatron. decis. 110. n.7., & proinde cum Habitatores prædicti habeant pro se ferè centenariam, inutiliter hodie eorundem habitas ad eligendum impugnatur, sed debent in per vetusta possessione confirmari, ut advertit *Rota in Bononien. Beneficiorum de Castello 2. Maji 1712. §. Hæc juris præsumptio coram me, & in illius confirmatoria sub die 9. Junii 1713. §. Atque hæc coram Reverendis. D. meo Ansaldo.*

Frustrà autem hujusmodi observantiæ efficacia elidi prætenditur ex juribus per Delphinum noviter exhibitis, quibus probari contenditur ab anno 1556. usque ad annum 1636. etiam in dicto Loco Morbini habitasse easdem familias *del Negro, de Petrellis, de Tarabinis, & de Tacchinis*, quæ in dictis statibus enunciatur, ex quo Defensores Delphini arguebant, quòd personæ de dictis familiis in eisdem statibus numeratæ reputari deberent potius de Habitantibus Morbini, quàm de Incolis Albaredi: Quandoquidem quòd dictæ familiæ in dictis statibus enunciatæ essent familiæ habitantes in Loco Albaredi, non autem Morbini, factis clarè colligitur ex ipso statu anni 1636. ubi post enumerationes omnium, qui ad votum ferendum accesserunt, enunciantur etiam omnes Habitatores partim Morbini, partim Albaredi, *Summario Castellii n.6. lit. C.* In aliis verò statibus bis anni 1645. & 1676. facta fuit distinctio Hominum de Morbino ab illis aliis Hominibus del Monte, mediante illa particula distinctiva apposita post descriptionem Hominum de Morbino, ibi-- *Omnes de Morbino*-- ac etiam altera apposita, post descriptionem aliorum Hominum diversorum Locorum Montis Morbini, ibi: *Omnes del Monte dicti Communis Morbini.* Cumque inter istos tantum del Monte reperiantur descripti præcitati Homines dictarum familiarum *del Negro, de Petrellis, de Tarabinis, & de Tacchinis*, *Summario Castellii num. 5. litt. F. & G., ac num.8. lit.B. & C., ac num.9. lit. D. & E.* Illico in consequens nascitur, quòd prædictæ familiæ *del Negro, de Petrellis, de Tarabinis, & de Tacchinis*, quæ votarunt in omnibus mox supra relatis statibus, non potuerunt esse familiæ de hoc cognomento inhabitantes in Terra Morbini, sed

sed perneceffe debuerunt esse illæ familiæ de hoc eodem cognomento existentes in Loco de Albaredo, cùm in prædictis Instrumentis electionum descriptæ non reperiantur inter Homines de Morbineo, sed inter Homines del Monte, ubi situs est Locus de Albaredo.

Certoque certius in hypothesi, ubi impugnari nullatenus potest, quòd Ecclesia Parochialis Albaredi, ratione matricitatis sit subjecta Ecclesiæ Archipresbyterali Morbinei, cùm ab eadem anno 1480. dismembrata fuerit, & in ipso actu dismembrationis Ordinarius declaraverit id fecisse ad instantiam Communitatis, & Hominum de Albaredo Locorum della Valle, de Artio, de Camplano vicinantiæ Communitatis, & Montis Morbinei, ex qua profectò declaratione optimè elicitur omnia super enunciata loca comprehendendi sub dicta Communitate Morbinei.

In nihilo obstantibus statibus annorum 1645. 1676., & 1700., quia etsi in illis explicite nominatus non appareat locus de Albaredo, designatus tamen extitit per æquipollens, & illi de Albaredo ceteri debent comprehendi sub denominatione in illos del Monte, ibi -- *Omnes del Monte* dictæ Communitatis Morbinei, & in omnem casum cùm iidem status non ita sint clari pro exclusione, sicuti est clarus pro inclusione status anni 1636. utique iste debet præferri, taliterque familiæ ibidem præsentantes ad præsentationem perpetuò admitti. *Adden. ad Gregor. decis. 434. n. 20. Buratt. decis. 776. n. 12. vers. ex prædictis, Rota decis. 423. n. 12. par. 14. & dec. 215. n. 7. par. 15. rec.*

Accedente potissimè confessione ipsius met Delphini Collitigantis, qui ultro fatetur, Homines della Valle, & de Artio in eadem dismembratione anni 1480. comprehensos pacificè gaudere jure in hac electione votandi, unde ad evidentiam confirmatur pariter Homines de Albaredo consimili jure frui debere, nè una, & eadem dispositio diverso jure regulatur, ad *Text. in l. nam hoc jure ff. de vulgari, & pupill. Rot. coram Priolo decis. 176. nu. 7. & in Romana donationis de Corsinis 3. Julii 1711. §. Nulliusque coram R.P.D. Aldrovando.*

Neque obistere visum fuit, quòd in ultimo statu non fuerint admissi ad præ-

sentandum Homines de Albaredo, quia ex eodem palàm fit, explevisse præsentationem Paulum Tarabinum, Joannem, & Jacobum Tacchinum, quæ familiæ sicuti reputantur de habitantibus in Loco Albaredi, ita innegabilis redditur eorundem concursus, & psomiscua admissio ad præsentandum.

Vindicatis igitur ab omnibus exceptionibus supradictis undecim vocibus illorum de Albaredo, eisdemque adscriptis catalogo Castellii, censuerunt Domini illos quoque de Talamona ejus favore esse adscribendos, & ita alias quinque voces pro eo enumerandas; Neque pro delatione istarum vocum suffragantur exceptiones per Delphinum promotæ tam circa separationem, & distinctionem formalem, quàm etiam circa illorum exclusionem in statibus præcedentibus perperam elicitam, quia ultra proximè animadversa circa illos de Albaredo, quæ cœquali jure procedunt respectu illorum de Talamona, urget insuper validior circumstantia, quòd dicti Homines de Talamona pluries exercuerunt munus Syndicatus Morbinei, *Summar. Castellii num. 5.* ex quo quidem civilitas dicti Loci manifestè eruitur, ut inquit *Text. in l. 1. ff. ad municip. Rebuff. in l. Municipales ff. de verb. signific. Cyriac. contr. 13. n. 6. Gobb. consult. 45. n. 33. & consult. 113. n. 3.*

Prædicta exuberant, at citra ullam necessitatem rigidè etiam prosequentes Domini examen aliarum vocum pro præsentatione Castellii, censuerunt istius favore esse addendas voces Antonii Guarinoni, & Francisci Petrelli, qui, ut justificatur *Summar. Additionali Castellii num. 7.* ortum habuerunt à Morbineo, & licèt opponatur eorundem habitationem extitisse extra Morbineum; nihilominus cùm ista habitatio fortiri potuerit accidentaliter, & ipsi sint verè oriundi, exinde amittere civilitatem non potuerunt, prout inspecta etiam juris censura, ille, qui in aliquo Loco nascitur, dicitur Civis, & Terrigena ejusdem Loci, licèt ibidem non commoretur, ad *Text. in l. assumpt. ff. ad municipal. leg. Civis C. de Incolis lib. 10. Surd. consil. 343. nu. 21. Menoch. consil. 80. nu. 10. Rota coram Merlin. decis. 63. n. 19. in rec. decis. 647. num. 1. par. 1. decis. 137. num. 4. par. 5. & decis. 364. num. 3. par. 15. recent.*

Ulte-

Uterius connumeranda est vox Josephi Vicedomini de Morbino, cui licet obijciatur, quod non sit caput familiae, tollitur tamen obiectum ex facto divisionis sequutæ de anno 1688., & ideo pro capite, & patre familias reputari debet, & recipi ad votum ferendum, prout etiam videtur adscribenda vox Joannis Fontanæ, qui tamquam legitimè impeditus potuit per schedulam ritè nominare, & denique augenda sunt infallibiliter voces Matthæi Mariani, & Ambrosii Casalis, quorum jus non controversum, licet elidi velit sub obtutu, quod illorum vota fuerint extorta per minas, quippe cum de hoc non doceatur nisi per simplices, & informes probationes, utique in facti thesi, qua magis rigorosa, & stricta requiruntur documenta, exceptiones hujusmodi non possunt juvare; Taliterque hisce omnibus vocibus, absque dubio Castello adscribendis, constituentibus pluralitatem, merito illis superaddita exitit vox Grierii, qui explicitè protestatus fuit concurrere velle cum pluralitate, sive cum majori numero.

Ex his omnibus ad evidentiam confitto, numerum suffragantium pro Castello esse longè majorem, auctorantur Domini tale quid satis esse ad convincendam justitiam sententiæ Rotalis confirmantis institutionem Castello delatam, absque eo quod opus sit inquirere suffragia lata pro Delphino, quibus tamen ad exuberantiam etiam rimatis, eò magis clarum apparuit jus Castellum; Quoniam Domini ex quadraginta sex demendas esse existimarunt voces Canonici Malaguzini, ac Damiani Ronconi, quorum votum, tanquam sine ullo mandato in Consilio exhibitum, non videtur admittendum, non refragante succedanea ratificatione, quia tanquam lata extra Consilium nullius remansit efficaciam, ut firmatum fuit in antecedentibus decisionibus, ac propterea semper subsistere majoritatem vocum pro Castello, & consecutivè institutionem ejus favore demandatam.

Et ita in reliquis approbando ea omnia deducta in antecedentibus decisionibus coram R. P. D. meo Falconerio, & ad eam sese remissivè habendo Domini responderunt. Vtraque parte acerrimè informantur.

ARGUMENTUM.

Competente Jurepatronatus Parocho, & Parochianis, præsentatus à Parocho, & à nonnullis Parochianis, An dicatur præsentatus à majori parte Patronorum?

SUMMARIUM.

- 1 *Jurepatronatus reservatum Parocho, & Parochianis, pro medietate spectat ad Parochum, & pro alia medietate ad Parochianos; sed limita, ut num. 2.*
- 3 *Refertur sententia Hostiensis, & Gonzalez.*
- 4 *Qui non est presentatus ab omnibus Parochianis, An dicatur habere integram medietatem juris patronatus ad eos spectantem?*
- 5 *Presentatus à Parocho, & à nonnullis Parochianis non dicitur presentatus à majori parte Patronorum, sed esse in paritate vocum cum presentato à ceteris Parochianis. Limita, ut num. 12.*
- 6 *Electus ab Episcopo, & à nonnullis Capitularibus non dicitur electus à majori parte, respectu electi à ceteris Capitularibus.*
- 7 *Presentatus ab una familia, cui competat una medietas, & à nonnullis alterius familiae, cui competat altera medietas juris patronatus, non dicitur esse presentatus à majori parte, sed esse in paritate vocum cum ceteris alterius familiae.*
- 8 *Minor pars unius vocis, qua adheret alteri voci, hanc non impinguat, nec auget.*
- 9 *Major pars suffocat, & attrahit ad se minorem.*
- 10 *Jurepatronatus relictum Parochianis censetur relictum uti singulis, non uti universis, ex juris præsumptione.*
- 11 *Jurepatronatus si ex observantia competat Parochianis uti universis, presentatio est ab eis faciendæ collegialiter, & aliter facta est nulla.*

CASUS V.

Reservato Jurepatronatus à Fundatore in limine foundationis Parocho, & Parochianis Loci A. Parochus, & quatuor ex Parochianis in successiva vacatione Beneficii præsentarunt Titium; Alii ve-

rò

rò Parochiani in numero sexaginta præsentarunt Cajum . Quæritur , An Titius præsentatus à Parocho, & ab istis quatuor Parochianis dicatur præsentatus à majori parte Patronorum ad effectum assequendi institutionem ab Ordinario vigore dispositionis præsentis *Canonis* .

- 1 Certum est, quòd hujusmodi Juspatronatus reservatum Parocho , & Parochianis pro medietate spectat ad Parochum , & pro alia medietate ad Parochianos uti universos, & per modum unius Collegii , & Universalitatis, dum quando plures vocantur sub nomine colectivo, & alius sub nomine proprio ; Vocati sub nomine colectivo, censentur vocati pro æquali portione cum vocato sub nomine proprio *l. si quis Titio, & heredibus ff. de usufruct. accrescen. Gonzal. in hoc cap. quoniam de jurepatr. Gonzal. super regul. 8. Cancell. glos. 3. n. 17. Card. de Luca de jurepat. disc. 34. n. 3. Barbof. vot. decis. 121. lib. 3. nu. 1. & seqq. Rota apud Crescent. decis. 4. de jurepat. & decis. 408. n. 1. & decis. 730. par. 1. divers.* Cùm non concurrant hic observantia, & conjecturæ contrariam voluntatem Fundatoris suadentes. Etenim si concurreret observantia in contrarium, nimirum, si Parochiani uti singuli cum ipso Parocho semper præsentassent, & unusquisque pro sua æquali voce ; aut si Fundator relinquendo Juspatronatus Parocho , & Parochianis tacitè, vel expressè voluerit ad illos spectare collegialiter, & per modum unius Collegii Personarum, cujus caput sit Parochus, membra verò Parochiani, tunc etiam si Parochus sit vocatus sub nomine proprio, & Parochiani sint vocati sub nomine colectivo, non proinde censentur constituti duo distincti Patroni pro medietate, ita quod medietas Juspatronatus spectet ad Parochum, & alia medietas ad Parochianos collectivè vocatos. *Dec. conf. 122. nu. 2. Card. de Luca de jurepat. disc. 34. n. 4. Rota in Cremonen. Beneficii 9. Martii 1714. S. Extranea coram R. P. D. Lancetta, & 4. Februarii 1715. S. Idque mirificè coram R. P. D. Cerro, & plenè in Lucana Cappellania 2. Martii 1716. per tot. & signanter S. Efficacia cum sequentib. coram R. P. D. Crispo.*

- 3 Hoc posito. Dicendum videtur in hoc casu Titium esse præsentatum à majori

parte Patronorum, ac instituendum esse ab Ordinario in Beneficio vacante ad exclusionem Caji præsentati à cæteris Parochianis. Vox enim Parochi constituens medietatem Juspatronatus, & colligans in personam Titii, impinguata remanet à quatuor suffragiis quatuor Parochianorum, qui adhæserunt Parocho, itaut Titius non solum dicitur habere integram medietatem spectantem ad Parochum, verum etiam partem alterius medietatis spectantis ad Parochianos, & sic dicitur præsentatus à majori parte Patronorum, & præferendus venit Cajo præsentato à cæteris Parochianis, ut docere videtur *Hostien. in rubric. de concess. præben. num. 3. propè finem ibi-- Si verò invenias, quòd ipse solus (scilicet Episcopus) habito consensu unius Canonici, vel duorum, vinceret omnes alios, tunc habet vocem tamquam Prælatus, sic fuit in Ecclesia Antipolitana, antequam esset Sedes translata apud Grassum, quia D. Bertrandus de Aquis, qui tunc præsidebat, ex quo habebat consensum unius, vel duorum Canonice in omnibus obtinebat -- Et expressè tuetur Gonzal. in hoc cap. Quoniam n. 2. in fine ibi -- quare si Rectori accedat unus ex Parochianis, ab eis præsentatus præfertur præsentato ab omnibus Parochianis.*

- 4 Ratio autem videtur esse, quia Cajus cùm non sit præsentatus ab omnibus Parochianis, non dicitur habere integram medietatem Juspatronatus spectantem ad Parochianos, sed esse in disparitate vocis, ac in inferiori conditione constitutus cum Titio præsentato à Parocho, & à quatuor ex dictis Parochianis, ad effectum enim, ut quis dicatur habere integram medietatem Juspatronatus Parochianorum requiritur, quòd in eo concurrant eorum omnium suffragia, juxta sententiam *Seraphini in Clement. Plures de jurepat. relat. à Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 2. quæst. 1. art. 27. num. 1. vers. & primam.*

- 5 Verum opinionem hanc Gonzalez censo insubsistentem, & contrariam sententiam magis veritati consonam ; Quoniam Cajus cùm habeat pro se majorem partem Parochianorum, qui eum præsentarunt, dicitur habere integram medietatem Juspatronatus ad eos spectantem, & sic esse in paritate vocum cum Titio præsentato

tato

tato à Parocho habente aliam medietatem Jurispatronatus, itaut inter ipsos sit locus gratificationi, ut dicam infra in *Can. IX. X. & XI. Rocc. de Curt. de jurepat. in verbo ipse, vel is sub num. 7. Angel. de impens. opusc. 3. pag. mihi 335. num. 11. Rota decis. 519. n. 4. coram Cavaler. & decis. 424. n. 3. cum seqq. par. 18. tom. 2. rec., & nullatenus Titius dici potest presentatus à majori parte Patronorum, non obstante, quòd una cum voce Parochi habeat quatuor suffragia, quatuor ex Parochianis, quibus jure Collegii competit altera medietas Jurispatronatus.*

6 Quòd comprobatur paritate. Si Episcopus in electione ad Canonicatum habeat votum æquale voto totius Capituli, & ipsi eligenti ad Canonicatum adhaereant nonnulli Capitulares, non proinde electus ab Episcopo, & ab istis paucis Capitularibus diceretur electus à majori parte respectu electi à cæteris Capitularibus, ut rejecta opinione *Hofstiensis ubi supra* firmant *Card. de Luca de Benefic. discurs. 30. n. 8. Carol. Anton. de Luca ad Venetrigl. par. 2. annot. 2. §. 1. n. 3. Lotter. de re benef. lib. 1. q. 15. nu. 36.* Si Juspatronatus resideat penès unam familiam pro medietate, & pro alia medietate penès aliam familiam, & una familia presentaret. E.g. B., & altera divisa in octo voces, quarum duæ adhaererent dicto B. presentato ab alia familia, non ex hoc diceretur B. presentatus à majori parte, sed esse in paritate vocum. *Angel. de impens. d. opuscul. 3. pag. 334. n. 10. Rota decis. 519. nu. 2. coram Cavaler. & decis. 153. n. 4. par. 18. tom. 1. recent.* Ergo etiam in casu presentati Titius presentatus à Parocho habente medietatem Jurispatronatus, & à quatuor ex sexaginta quatuor Parochianis habentibus aliam medietatem, dici non potest presentatus à majori parte Patronorum, sed esse in paritate vocum cum Cajo presentato à sexaginta Parochianis.

8 Ratio est, quia illa quatuor suffragia eorum quatuor Parochianorum, qui se segregarunt à cæteris Parochianis, & adhaeserunt Parocho, non impinguant, nec augent vocem Parochi, nec ei aliquid addunt, sed abortiva, suffocata, & attracta remanserunt ab aliis Parochianis, juxta naturam majoris partis alienjus Universitatis, aut Collegii, quæ est suffocare, &

Pars II.

attrahere ad se minorem. *Abb. in cap. Pustulastis de concess. præben. num. 14., & expressè docent Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 2. q. 1. art. 27. n. 2. versic. non omitam, Card. de Luca de jurepat. disc. 32. num. 6. & 7., & de Benefic. disc. 30. n. 9. Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 11. n. 136. Rota decis. 21. n. 1. & dec. 436. n. 1. coram Cavaler. & in Aprutina Parochialis 15. Januarii 1703. §. Non obstante coram Eminentiss. Priolo inferiùs legen.*

Multoque magis hujusmodi quatuor suffragia, quæ adhæserunt Parocho, nullatenus adaugere possent vocem Parochi, & tribuere Titio aliquod jus ad effectum, ut dicatur presentatus à majori parte Patronorum, si ipsi quatuor Parochiani non collegialiter, sed singulariter, & separatim, & in locis diversis devenissent ad actum presentationis unitim cum Parocho. Etenim licet ex juris presumptione Parochiani separatim, & uti singuli presentare possint, eo quia cum sint homines particulares, & non habentes ullam notam Universitatis, vel Collegii, jus presentandi censeretur eis concessum uti singulis, non uti universis, *Abb. conf. 76. n. 1. lib. 2. Calderin. de jurepat. conf. 9. n. 1. & 2. de jurepat. Lambertin. de jurepat. par. 2. lib. 2. q. 2. art. 9. nu. 15. Barbos. vot. decis. 125. nu. 23. lib. 2. Rota in Hippogregien. Parochialis 21. Junii 1700. §. In hypothese coram Reverendis. Molines Deca-
11 no.* Tamen in casu presentati, ubi concurrat consuetudo, & observantia explendi presentationem ab omnibus præfatis Parochianis jure Collegii, illi quatuor Parochiani debebant presentationem exarare cum aliis 60. Parochianis per scrutinium uti universis, & non poterunt absque vicio nullitatis presentare separatim, & consequenter eorum presentationes, & suffragia tanquam nulla, & irrita computari non possent, & in nulla consideratione haberi mererentur, nec vocem Parochi augere, & impinguare valerent, juxta *Abb. in cap. scriptum num. 6. in fine de elect. Felin. in cap. Pastoralis num. 9. versic. duo corpora de rescript. Lambertin. de jurepat. par. 2. lib. 2. q. 2. art. 9. nu. 2. Vivian. eodem tract. lib. 8. cap. 3. n. 15.* & alios, quos refert, & sequitur *Rota in Bononien. Parochialis 26. Januarii 1711. §. Verùm coram R. P. D. Caffarello.*

R

Cæ-

12 Cæterum si ex observantia, vel ex expressa, aut tacita mente Fundatoris, Juspatronatus non competeret pro medietate Parocho, nec pro medietate Parochianis uti universis per modum unius Collegii, tunc Titius, & Cajus præfati non dicerentur esse in paritate vocum, sed Cajus diceretur præsentatus à majori parte Patronorum, cum haberet pro se 60. suffragia Parochianorum, Titius verò solùm quinque suffragia, nimirum Parochi, & quatuor Parochianorum, ac proinde præfatus Cajus esset in hoc casu instituendus, juxta dispositionem præsentis Canonis, & Doctores in Commentario relatos.

R. P. D. P R I O L O.

Aprutina Parochialis.

Lunæ 15. Januarii 1703.

IN vacatione Parochialis sequuta per obitum Martini, Episcopus ad illam præsentavit pro sua voce Sabbatinum, & pro alia fuit à Patronis Laicis præsentatus Carminus; Cumque iste literas Apostolicas obtinuisset cum derogatione medietatis vocum, illarum executionem reportavit in partibus; & prosequuta deinde Causa coram me in gradu appellationis, dubitatum fuit, An intraret arbitrium pro earundem literarum retardatione, & comperta illarum verificatione favore Carmini tunc informantis, prodiit negativa resolutio, & hodie DD. non obstantibus iis, quæ in contrarium adducebantur à Scribentibus pro Sabbatino, approbando resoluta, steterunt in decisis.

Valor quippe Parochialis narratus inducatis 24. auri de Camera justificatus remanet ex Testibus, & ex fide Subcollectoris datis pro parte Carmini; Cumque agatur de narrativa per non excessum, tales justificationes exuberare videntur, quia ad istum effectum sufficit etiam semiplena probatio, per ea, quæ tradunt *Card. de Luca de benef. disc. 90. n. 18.*, & *Rof. de execut. lit. Apost. par. 1. cap. 7. nu. 142. cum seqq.*

Nec pro augmento valoris attendi merentur duo Testes in contrarium dati; nam prætermisso, quòd illorum attestatio est extrajudicialis, & pendente lite emanata, adhuc tamen inter fructus cer-

tos Parochialis numerant oblationes, quartam funeralem, & alia emolumenta, quæ exegit tamquam Cappellanus Confraternitatis S. Annæ; Cum enim ista percipiat non quidem ratione Ecclesiæ, sed potius contemplatione particularis servitii, quod præstat in munere Cappellani illius Confraternitatis, augere proinde non debent valorem Parochialis, ad tradita per *Perez de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 1. n. 35. & seqq. Castropal. oper. moral. par. 2. tract. 13. disput. 2. punct. 26. sub n. 27. vers. nihilominus, Rota coram Bichio decis. 255. nu. 21. & in rec. decis. 120. n. 19. par. 19.*

17 Sicuti ex his verificatus remansit valor Parochialis, ita facilius quoque justificata fuit narrativa quoad substantiam Beneficii; nam quòd illud sit de Jurepatronatus, & pro medietate spectet ad Episcopum, & pro alia ad diversos Patronos Laicos, non ambigebatur inter Partes; Cumque Carminus fuerit præsentatus ab universo cœtu Patronorum, in quo juxta ultimos status radicata fuit alia medietas juris præsentandi, postquam iste obtinuit derogationem alterius medietatis, haberi debet perinde ac si fuisset ab omnibus præsentatus; nam satis est, quòd præsentatio facta fuerit à descendentibus eorum, qui attento ultimo statu fuerunt in quasi possessione præsentandi, ut gratia pro Præsentato dicatur plenissimè justificata, *Rot. coram Dumoz. decis. 344. num. 4. & seqq. & in rec. decis. 73. num. 12. pariter cum seqq. par. 11. & in Isclana Beneficii 6. Martii 1696. §. Contra verò coram R. P. D. Tremolle.*

Non obstante, quòd radicato jure præsentandi in octo stipitibus diversarum familiarum, unus de familia Pistilla, & alius de familia de Deo, concurrendo cum Episcopo adhæserint illius præsentationi, ideoque dici non potest, quòd Carminus habuerit integram medietatem, dum pro se numerare non valet integras voces istorum stipitum; nam responsum fuit in decisione, quæ revidetur, quòd computatis omnibus suffragiis Patronorum Laicorum compertum fuit, quòd exceptis his duobus (quorum tamen voces suas patiuntur difficultates) unanimiter omnes alii fecerunt præsentationem favore Carmini, unde isti habere dicitur integram

18 gram illorum medietatem; quia in hac materia major pars suffocat, & absorbet minorem, ut sequendo magistralem theoricam *Lapi in Clement. Plures de jurepatr.* firmiter præter allegatos in *decis. Rot. coram Cassador. decis. 2. de jurepatr. Cavaler. decis. 5. 19. per tot. Duran. decis. 198. nu. 8. & decis. 230. num. 2. & coram Duno. jun. decis. 956. n. 4.*

19 Ad evertendam tamen responsonem datam in decisione replicabant Scribentes in contrarium, quod nempe doctrina *Lapi*, & auctoritates superius relatæ procedunt quando plures Patroni constituendo unicum corpus, & efformando quamdam speciem Universitatis præsentant per modum unius, quia tunc integralitas vocis, quæ consistit in illo corpore, scindi non potest in plures quotas, & ut conservetur in sua integralitate necesse est, ut major pars præjudicet minori, secus tamen est, quando Patronatus existere reperitur apud plures, & diversas familias, ex diversis, & disparatis stipitibus provenientes, quia tunc unusquisque dicitur habere suam vocem, ideoque una non suffocatur ab altera, & nisi in Præsentato concurrant omnium Patronorum suffragia, non dicitur habere integram vocem, ut explicando tradit *Gürz. de benef. par. 5. cap. 9. nu. 225. Card. de Luca de jurep. disc. 147. n. 6. cum seqq. & Rot. coram Pen. decis. 32. n. 11. & in rec. decis. 667. n. 7. vers. neque in hoc par. 18. & in isto casu versari contendebant Defensores Sabbatini, quia medietas controversi Patronatus pertinet ad familias omnino diversas, & separatas, ut præferebat Arbor exhibita ab ipsomet Carmino, & quando vacationes evenerunt, nulla facta convocatione Patronorum, unusquisque separatim præsentavit proprio jure singulari.*

20 Verum hæc replicatio, super qua tota erat defensio Sabbatini, cessare visa est ex facto; nam quidquid sit, an istæ octo familiæ, quæ modò sunt in quasi possessione præsentandi procedant ab unico stipite, quamvis attenda identitate cognominis, & parentelæ, quoad quatuor columnellos, non leve desumi possit argumentum, quod reliquæ omnes proveniant ab unico Patrono, & ab unico, eodemque stipite, ut advertit *Card. de Luc. de præm. disc. 32. nu. 17. & de fideic. disc. Pars II.*

50. n. 14. certum tamen est, quòd in vacationibus sequutis de annis 1633. 1651. & 1676. apparet præsentationes fuisse expletas pro una medietate ab Episcopo, & pro alia à Compatronis Laicis in stirpes, & non in capita. Cùmque nullibi doceatur Compatronos separatim devenisse ad actum nominationis, dicendum est, quòd ad ipsos colectivo nomine spectat medietas dicti Jurispatronatus; nam in tanto temporis decursu, & in tanta actuum multiplicitate, si nominationes factæ fuissent singulari nominatione Patronorum, darentur illorum singulares præsentationes; unde si Episcopus in actu institutionis toties enunciavit, Juspatronatus spectare pro una medietate ad se ipsum, ratione Episcopatus, & nulla facta specificatione quoad personas particulares Compatronorum, eorumque quotas, uncias, & portiones generaliter falsus fuit pro alia medietate ad ipsos spectare, hæc generalis, & collectiva expressio clarè demonstrat, Patronos Laicos unitim semper, & in solidum præsentavisse non uti singulos, sed tamquam universos, & per modum collectionis plurium personarum unum, & eundem stipitem repræsentantes, ut tradunt *Abb. in cap. scriptum nu. 6. de elect. ibique Imol. num. pariter 6. vers. nota, Felin. in cap. Pastoralis n. 9. vers. adde etiam de rescript. Lambert. de jurepatr. 2. par. primi lib. prima quæst. art. 25. num. 18. & Rota in Florentina de Ricafolis impress. apud Vivian. de jurepatr. par. 1. lib. 4. cap. 1. n. 71. §. Non obstat, & in ejus confirmatoria, quæ habetur ibidem §. Præterea, & in recent. decis. 237. n. 2. par. 13.*

Ex hac observantia elicitur ab ultimis statibus, & cum qua etiam justificatur methodus præsentandi, remanet quoque sublata consuetudo, quæ dicitur vigere 21 Neapoli, dividendi nempe Juspatronatus in uncias. Nam prætermisso, quòd illa locum sibi non vindicat, nisi in sola Civitate Neapolis, nec extenditur ad cæteras Regni partes; ut ex *Gofred. & Jo. Andrea* probat *Lambert. de jurepatron. par. 2. lib. 1. q. 2. art. 36. n. 3. & q. 1. art. 24. n. 10.* adhuc tamen DD. reservecbant, quòd hæc consuetudo procedit in illis Patronatibus hæreditariis, ad cujus successionem concurrunt plures hæredes inæqualiter instituti; isti enim vigore consuetudinis,

tantam partem habere debent in Jurepatronatus, quantam partem habent in ipsa hereditate; itaut ipsorum quota, & portio in jure presentandi mensuram recipiat à quota, & portione hereditatis. Talis autem consuetudo redditur inapplicabilis casui presenti, in quo cum Patroni alio modo presentare non possint, quam in stirpes, quia æquale est illorum jus in presentando vigore consuetudinis, non potest habere plus unus, quam alius, ut ad casum ponderat *Card. de Luc. de jurep. disc. 61. n. 4. cum seqq. & Vivian. eod. tract. lib. 4. cap. 1. n. 56. pariter cum seqq.*

Cæterum deveniendo etiam ad numerationem vocum in quolibet stipite, sex ex istis incontrovertibiliter numerabantur pro Carmino; quo verò ad alios duos DD. ponderabant, quòd stipes illorum de Pistillis erat pariter integre computandus pro Carmino; nam ex tribus, qui presentarunt de anno 1633. descendentes duorum modò presentarunt Carminum; alter verò defecit, & ultimus ex illo descendens erexit Cappellaniam, & nominavit Cappellanos; Cumque isti, qui successerunt in tota hereditate pariter adhererint presentationi Carmini, attendi non debet in concursu hæredum presentatio facta ab Executore Testamentario; Et quoad stipitem illorum de Deo recognoverunt, quòd illo subdiviso in duas voces, una presentavit Carminum, & alia Sabbatinum; unde in casu hujus discordiæ putarunt, quòd sepositis his vocibus inter se discordantibus, totum jus presentandi consolidatum fuerit in aliis Compatronis, qui juxta pluralitatem suffragiorum unanimiter collimarunt in personam Carmini, ut bene exemplificat *Ripa in l. re conjuncti 89. sub n. 234. ff. de legat. 3. Lambertini. de jurepatr. lib. 2. par. 2. q. 2. art. 19. Bellon. de jur. accresc. cap. 6. q. 48. n. 28. Card. de Luc. de jurepat. disc. 61. num. 16. & Rot. coram Emerix jun. decis. 1254. n. 3.*

Et ita utraque Parte informante resolutum fuit &c.

ARGUMENTUM.

Gratia dispensationis obtenta à Presentato inhabili à majori parte Patronorum absque expressione Compræsentati à minori parte habilis; an sit subreptitia?

SUMMARIUM.

- 1 Taciturnitas veri malitiosa, ac dolosa vitiat Gratiam, & Rescriptum.
- 2 Taciturnitas veri etiam ex ignorantia, proveniens, quò sit inductiva Gratiæ, causat subreptionem.
- 3 Sacra Congregatio Concilii denegare solet Presentatis inhabilibus dispensationes super inhabilitate, concurrentibus aliis Presentatis habilibus.
- 4 Minori parti Patronorum habilem presentanti consolidatur totum jus majoris partis inhabilem Presentantis.
- 5 Gratia dispensationis obtenta à Presentato inhabili à majori parte Patronorum absque expressione Compræsentati à minori parte habilis, non est subreptitia.
- 6 In dispensatione Apostolica est faciendamentio juris certi alterius, non verò juris incerti, & mendæ eventualis.
- 7 Presentatus à minori parte impedire non potest, quòd Presentatus à majori parte capacitatem consequatur intrà terminum juris.
- 7 Præjudicium quando dicatur esse?
- 9 Non quacumque veritas est in supplicatione Apostolica exprimenda.

CASUS VI.

Competebat Juspatronatus ad Beneficium pluribus Personis utriusque singulis, quarum duæ Partes vacante eodem Beneficio presentarunt ad illud Titium inhabilem non habentem ex. gr. sufficientem ætatem sub conditione capacitatis, Tertia verò Cajum habilem. Hinc Titius obtinuit dispensationem super defectu ætatis intrà terminum juris, absque expressione, quòd Cajus presentatus à minori parte erat habilis. Quæritur in hoc casu, An Gratia dispensationis obtenta à Titio presentato à majori parte Patronorum sit subreptitia?

In hac quæstione respondendum videtur affirmativè. Titius namque incapax obtinendi Beneficium ob defectum ex. gr. ætatis, & presentatus à majori parte Patronorum sub conditione capacitatis obtinuit gratiam dispensationis super dicto defectu, tacendo, & occultando Summo Pontifici concursum, seu præexistentiam alterius compræsentati à minori parte habilis, & quidem malitiosè, ac dolosè, ne

nè Summus Pontifex sciens adesse alium compræsentatum habilem, ei denegaret petitam dispensationem, ex quo sequitur, quòd gratia dispensationis per eum, obrenta sit subreptitia, nulla, & irrita, dum taciturnitas veri malitiosa, ac dolosa in poenam doli, & malitiæ absolutè, ac indistinctè vitiat Gratiam, & Rescriptum, cum nemo ex dolo commodum reportare debeat, ad *Text. in cap. super literis de rescript. ibique Abb. nu. 1. & 5. Anan. num. 1. Butr. n. 1. Fagnan. n. 10. Ros. de execut. lit. Apostolic. par. 1. cap. 6. n. 93.*

2 Sed etiam si hujusmodi taciturnitas præexistentiæ alterius compræsentati habilis non esset malitiosa, sed ex simplicitate, vel ignorantia proveniens, adhuc redderet gratiam nullam, & subreptitiam, quia esset inductiva, & causa gratiæ, dum si Papa scivisset adesse alium compræsentatum à minori parte Patronorum habilem gratiam dispensationis Titio præsentato à majori parte sub conditione capacitatis, aut non concessisset, aut difficilior; Princeps enim per suas gratias numquam præjudicium alicui inferre velle præsumitur, juxta *Gloss. in d. cap. super literis verb. Literas de diffemus de rescript. ibiq. Abb. n. 4. & 6. Anan. n. 8. Falin. n. 6. Butr. n. 3. & 10. Bellam. n. 13. Fagnan. n. 62. & seq. Et*

3 de facto Sacra Congregatio Concilii denegare solet hujusmodi dispensationes præsentatis inhabilibus, concurrentibus aliis præsentatis habilibus, ut sequutum fuit in una *Bononien. 16. Julii 1695. apud Monacell. Formul. legal. 7. tit. 2. num. 11. part. 3. Et in Cremonen. Cappellania 8. Julii 1702.*, ubi cum Joseph Antonius Gaspar præsentatus à Pompeo ejus Patris tanquam ex proximioribus de agnatione Fundatoris supplicationem Sanctissimo porrexerit, ut dignaretur secum dispensare super defectu ætatis, se opposuit alter Joseph ex proximioribus de cognatione ejusdem Fundatoris, contendens se præferri debere ob incapacitatem prædicti Josephi Antonii attento defectu legitime ætatis, super quo in sui præjudicium dispensandum non sit, quo stante proposito dubio in Sacra Congregatione -- An sit concedenda petita dispensatio -- fuit ab ea responsum -- *Negative* -- Unde in hoc casu cum præsentatus à majori parte Patronorum inhabilis sub conditione

capacitatis, non possit obtinere dispensationem in præjudicium præsentati à minori parte habilis, nec comparet alius intra terminum Juris, qui sit præsentatus à majori parte habilis; sequitur, quòd institutio in supradicto beneficio sit concedenda Cajo habili præsentato à minori parte Patronorum, cui consolidatum fuit totum Jus majoris partis juxta *Palm. alleg. 135. num. 1. tom. 2. Rota in Mediolanen. Præpositura 3. Martii 1704. S. Amaritudo coram R. P. D. Ansaldo, & alios superius relat. Caf. III. num. 1.*

Verum his omnibus posthabitis censeo gratiam dispensationis super defectu ætatis obtentam à Titio absque expressione, quòd aderat Cajo habilis præsentatus à minori parte Patronorum non esse subreptitiam; quoniam præsentatus à majori parte Patronorum inhabilis sub conditione capacitatis non tenebatur exprimere Summo Pontifici, quòd aderat alius compræsentatus à minori parte habilis, iste enim non habebat jus quæsitum certum, & indubitatum ad Beneficium, sed Jus quærendum, incertum, & eventuale, & in spe nimirum, si & quatenus intra terminum Juris, & in ultimo die trimestris, præsentatus à majori parte Patronorum effectus non fuisset capax, vel naturaliter, vel per dispensationem, ac proinde non erat hoc exprimendum Summo Pontifici; licet namque in dispensatione Apostolica sit facienda mentio Juris certi, & de præsentati radicati eo quia si Papa sciret adesse hujusmodi Jus alterius, gratiam dispensationis supplicanti non concederet, aut difficilior; tamen non est facienda mentio Juris incerti merè eventualis, & in spe alterius, & cum taceretur, non causat subreptionem, eo quia etiam si Papa hoc scivisset, adhuc gratiam eadem facilitate concessisset, ut docent *Fagnan. in cap. super literis de rescript. num. 70. S. Doctores in fine Ros. de execut. liter. Apostolic. part. 1. cap. 6. num. 101. Rota in Mediolanen. Præpositura 3. Martii 1704. S. Amaritudo coram R. P. D. Ansaldo, & 23. Januarii 1705. S. Quin hujusmodi coram R. P. D. Molines Decano.*

7 Nec præsentatus à minori parte Patronorum habilis potest se opponere, & impedire, quòd præsentatus à majori parte Patronorum inhabilis sub conditione capaci-

pacitatis intrâ terminum Juris se habilitet, sicuti enim non potest impedire, quod major pars variando præsentet alium habilem intus eundem terminum, aut si eadem major pars peteret expectari, & differet præsentationem usque ad finem termini, ut fieri posse, docet *Card. de Luc. de Jurepat. disc. 45. num. 8.* Præsentatus à minori parte non posset impedire, quod interim præsentandus obtineret capacitatem; Ita nec poterit impedire, quominus præsentatus à majori parte capacitatem intrâ terminum Juris consequatur.

8 Ratio autem evidens est, quia Summus Pontifex concedendo gratiam dispensationis super defectu ætatis præsentato à majori parte Patronorum, verè, & propriè nullum præjudicium infert præsentato à minori parte; illud enim verè, & propriè adesse dicitur, quando tollitur jus certum, & de præsentati radicatum, non verò jus merè eventuale, & in spe, *Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 55. n. 20. Card. de Luca de jurepat. disc. 70. n. 17. Præceptor meus in Parergon. n. 20.* Dum quando tollitur jus merè eventuale, adesse dicitur præjudicium merè eventuale, quod non meretur nomen præjudicii, nec est ulla consideratione dignum. *Gomes. super reg. de non tollen. jur. quæf. q. 3. fol. 71. num. 9. Fagnan. in cap. cum simus nu. 17. de Regul. Gonzal. super reg. 8. Cancell. gloss. 45. §. 1. n. 48. Rota decis. 267. n. 12. & seq. par. 15. & decis. 107. n. 18. par. 4. tom. 2. rec.*

Ex quibus patet responsio ad ea, quæ superius in contrarium deducebantur. Titius enim inhabilis præsentatus à majori parte Patronorum, sub conditione

capacitatis non expressit Summo Pontifici in literis dispensationis, quod aderat alius à minori parte præsentatus habilis, nec ex malitia, nec ex ignorantia, sed quia non tenebatur hoc exprimere; dum non quæcumque veritas est in supplicatione exprimenda, sed solum illa, quam si Papa sciret, aut non concederet, aut difficilius, juxta supradictum *Text. in cap. super literis de rescript.* ibique Doctores omnes *Rot. in Caurien. Beneficii super manutentione 3. Martii 1704. §. Nec illum coram R. P. D. Lancetta.*

Supradictæ autem resolutiones Sacre Congregationis Concilii non applicantur; procedunt enim quando concurrit alius præsentatus habilis, qui habet jus magis certum, & non ita eventuale, ut est proximior de cognatione per posterius vocatus, capax, & habilis, qui cum sit præsentatus directè ab ipsomet Fundatore, dicitur habere jus certum ad Beneficium in casu, quo præsentatus de agnatione sit inhabilis, cum in hoc casu Patronus neque potest præsentare illum de agnatione inhabilem sub conditione capacitatis, & consequenter neque hæc ei concedi valet in præjudicium directè vocati ab ipsomet Fundatore. Licet enim quando Patronus habet jus præsentandi ad sui libitum cum restrictione ad eorum genus, possit præsentare unum de genere quamvis incapacem sub conditione capacitatis, tamen quando agitur de directæ vocatione, non potest Patronus præsentare aliquem de genere sub conditione capacitatis, *Card. de Luc. de jurepatron. disc. 45. n. 7.*

